Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

Газета 1928 йил 11 декабрдан чиқа бошлаган · № 184 (7324). · 26 сентябрь, 1980 йил · ЖУМА · Баҳоси 2 тийин.

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИДА

КПСС Марказий Комитети қора, рангли металлургия ва химия саноати корхоналари коллективларининг иккиламчи ёқилғи — энергетика ресурсларидан фойдаланиш соҳасидаги иш тажрибасини кўриб чиқди.

Қабул этилган қарорда таъкидланишича, иккиламчи энергетика ресурсларини ишлаб чиқишга жалб этиш халқ хўжалигининг ёқилғи ва энергияга ўсиб бораётган эҳтиёжларини пишиқ-пухта таъминлашнинг, ижтимоий ишлаб чиқариш самарадорлигини оширишнинг энг муҳим омилларидан биридир. КПСС Марказий Комитети шуни қайд этдики, қора ва рангли металлургия, химия саноати тармоқлари бир қанча корхоналарининг партия комитетлари, меҳнат коллективлари КПСС XXV съездининг, Марказий Комитет Пленумларининг қарорларига, ўртоқ Л. И. Брежневнинг ёқилғи ва энергияни оқилона, тежаб-тергаб ишлатиш масалалари хусусидаги нутқларига амал қилиб, иккиламчи энергетика ресурсларидан янада тўла-тўкис фойдаланишга қаратилган тадбирлар комплексини амалга оширмоқдалар.

Бу муҳим ишда Магнитогорск металлургия комбинатида, Волхов алюминий заводида, Нозополоцк «Полимир» ишлаб чиқариш бирлашмасида ижобий тажриба орттирилди. Шу беш йиллик бошлангандан бери мазкур корхоналарнинг коллективлари иккиламчи энергетика ресурсларини хўжалик оборотига киритиш йўли билан 25 миллион тоннага яқин шартли ёқилғини тежадилар. Ҳозирги вақтда бу корхоналарда ишлаб чиқаришнинг иссиқликка бўлган эҳтиёжларидан 40 процентгача қисми иккиламчи иссиқлик ресурслари ҳисобига қопланмоқда, иссиқликдан қайта фойдаланиш даражаси тармоқдаги ўртача кўрсаткичлардан бир ярим баравар ортади. Мана шу ресурслар ҳисобига уй-жой массивлари, ёрдамчи қишлоқ хўжалик корхоналари ва бошқа объектлар иссиқлик билан таъминланмоқда. Иккиламчи энергетика ресурсларидан фойдаланиш соҳасида ўтказилган иш атроф муҳитни муҳофаза қилишни яхшилашга ҳам имкон бермоқда.

Ёқилғи ва энергиядан самарали фойдаланиш тўғрисида корхоналарнинг партия, касаба союз ва комсомол ташкилотлари, хўжалик раҳбарлари алоҳида ғамхўрлик қилмоқдалар. Энергияни тежаш иши оммавий равишда ўтказилмоқда, ҳар бир ишлаб чиқариш участкасида кун сайин ва аниқ мақсадни кўзлаб олиб борилмоқда. Ишлаб чиқаришдаги энергия самарадорлигини оширишнинг, илғор технологияни жорий этишнинг, эскирган машина-ускуналарни модернизациялаш ва алмаштиришнинг узоқ муддатли программалари изчиллик билан амалга оширилмоқда.

Корхоналарда энергия тежашни маънавий ва моддий жиҳатдан рағбатлантиришнинг самарали системаси амал қилмоқда. Ёқилғи ва энергияни тежаб-тергаб ишлатиш, иккиламчи энергетика ресурсларини имкони борича кўпроқ оборотга жалб этиш учун раҳбар ва инженер-техник ходимларнинг, умуман коллективларнинг масъулияти ва манфаатдорлиги доимо оширилмоқда. Иқтисодий таълим ва кадрлар малакасини ошириш системасида, рационализаторлик ҳаракатида, илмий-тадқиқот ва лойиҳа ташкилотлари билан ижодий ҳамкорликни ривожлантиришда бу масалаларга катта эътибор берилмоқда.

Коллективларда ишлаб чиқариш илғорлари ва новаторларининг иккиламчи энергетика ресурсларидан янада тўла-тўкис қайта фойдаланиш соҳасидаги қимматли ташаббуслари ва янги ишлари кенг миқёсда оммалаштирилмоқда. Ёқилғи ва энергияни тежаш, ундан оқилона фойдаланиш социалистик мажбуриятларда ўзининг конкрет ифодасини топмоқда, мусобақа якунларини чиқаришда ҳисобга олинмоқда, оммавий ахборот ва кўргазмали агитация воситалари орқали ҳар томонлама ёритилмоқда.

(Давоми 3-бетда).

ОБЛАСТЬ РАЙОНЛАРИДА ПАХТА ТАЙЁРЛАШНИНГ БОРИШИ ЮЗАСИДАН 25 СЕНТЯБРГАЧА БЎЛГАН МАЪЛУМОТ

Биринчи устун — районлар, иккинчи устун — бир кунда тайёрланган пахта, учинчи устун — мавсум бошидан буён, тўртинчи устун — шу жумладан машинада бир кунда терилгани, бешинчи устун — мавсум бошидан буён (умумий пахта тайёрлаш ҳажмига нисбатан процент ҳисобида)

Бўка	7,00	59,35	7,70	59,43
Ғалаба	7,02	56,07	7,23	56,66
Бекобод	5,69	51,76	5,05	42,21
Пискент	6,05	51,73	7,05	50,87
Янгийўл	5,08	51,61	4,10	34,24
Оққўрғон	5,51	49,06	5,01	38,78
Чиноз	5,02	48,89	5,67	42,85
Коммунистик	5,43	38,56	5,50	25,39
Ўрта Чирчиқ	4,46	35,10	4,54	33,96
Область бўйича:	6,00	50,32	5,92	44,63

Республика областларида пахта тайёрлашнинг бориши (умумий пахта тайёрлаш ҳажмига нисбатан процент ҳисобида): Бухоро—52,37, Қашқадарё—46,46, Сурхондарё — 44,87, Фарғона—35,89, Хоразм—28,93, Самарқанд—28,19, Андижон —27,42, Жиззах—22,40, Қорақалпоғистон АССР—21,81, Наманган—21,46, Сирдарё—18,46, республика бўйича 33,61.

Оққўрғон районидаги «Партия XXII съезди» колхозининг Дўсон Пармонов бошлиқ бригадаси аъзолари бу йил мўл пахта ҳосили етиштирдилар. Бригада 122 гектар ернинг ҳар биридан 40 центнердан ҳосил топшириш мажбуриятини олган. Суратларда: Д. Пармонов (чапда) билан механик-ҳайдовчи М. Пирматов. Далаларда иш қизғин.

А. Абалян фотолари.

НОЁБ ИШЛАБ ЧИҚАРИШ КОМПЛЕКСИ ИШГА ТУШИРИЛДИ

Чирчиқда тантаналар

ЧИРЧИҚ, 25 сентябрь. (ЎзТАГ мухбири). Ўзбекистон химиклари шаҳрида катта байрам. Чирчиқ меҳнаткашлари КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси ўртоқ Л. И. Брежнев табрикномасини шоду ҳуррамлик билан кутиб олдилар. Табрикномада Л. И. Брежнев «Электрохимпром» бирлашмасида капролактам ва аммоний сульфат ишлаб чиқарувчи комплексни қуриш ва ишга туширишда қатнашганларни зарбдор қурилиш муваффақиятли ниҳоясига етганлиги билан самимий қутлади. Ана шу воқеага бағишланиб бу ерда тантанали митинг ўтказилди.

Тошкент область партия комитетининг биринчи секретари М. М. Мусахонов митингни очди.

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидов ўртоқ Л. И. Брежнев табрикномаси текстини узоқ давом этган гулдурос давомли қарсаклар остида ўқиб эшиттирди. У таъкидлаб айтдики, бу ҳужжат партия, шахсан Леонид Ильич Брежнев республика халқ хўжалигини ривожлантириш, совет кишиларининг фаровонлигини ошириш тўғрисида ҳормай-толмай ғамхўрлик қилаётганлигининг яна бир ёрқин далилидир. Самимий табрик сўзлари комплекс қурилиши қатнашчиларини, унинг ишчилари ва мутахассисларини, республиканинг барча меҳнаткашларини беш йиллик топшириқларини муддатидан илгари бажариш, КПСС XXVI съездини ва Ўзбекистон Компартиясининг XX съездини муносиб кутиб олиш учун социалистик мусобақани янада кенг қулоч ёйдиришга чорлайди.

Митингда сўзга чиққан «Чирчикхимстрой» комплекс бригадасининг бошлиғи К. К. Ганькин, «Промтехмонтаж» бошқармасининг бригадири, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони М. А. Абдурашидов, капролактам комплексининг аппаратчиси И. М. Мадаминова, «Электрохимпром» бирлашмасининг бош директори В. К. Қодиров лойиҳачилар, қурувчилар, монтажчилар, ишлатувчиларнинг меҳнатларига берилган юксак баҳо учун партия ва ҳукуматга, Леонид Ильич Брежневга қизғин миннатдорчилик билдирдилар.

Янги комплекс, деб таъкидлашди сўзга чиққан ўртоқлар, мамлакатда саноатнинг бир қанча жуда муҳим тармоқлари учун синтетик хом ашё етказиб берувчи катта корхона бўлиб қолади, халқ истеъмол қиладиган молларни тайёрлашни кўпайтиришга, республикада пахта ва бошқа қишлоқ хўжалик экинлари ҳосилдорлигини оширишга ёрдам беради. Митинг қатнашчилари ишонтириб айтдиларки, улкан химия корхонасини қурган коллективлар Ватаннинг янги топшириқларини бажаришга, қуриб битказиладиган ҳамма объектларни муддатидан илгари ишга туширишга, коммунистик бунёдкорлик ишига салмоқли ҳисса қўшишга, КПСС XXVI съездини ва Ўзбекистон Компартиясининг XX съездини муносиб кутиб олишга тайёрдирлар.

Ингилиш аҳли КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси ўртоқ Л. И. Брежнев номига баланд руҳ билан табрикнома қабул қилди.

Комплексни Улуғ Октябрнинг 63 йиллигигача лойиҳадаги қувватига етказишдан, беш йиллик якунловчи йилининг охиригача белгиланган топшириқдан ташқари 21 минг тонна капролактам, 70 минг тоннадан зиёд минерал ўғит тайёрлашдан иборат социалистик мажбурият қабул қилинди.

Митингда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари И. Г. Анисимкин, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосарлари В. П. Есин, А. Р. Хўжаев қатнашдилар.

Янги марра — 50 центнер

Ғалаба районидаги «Победа» колхози пахтакорлари дастлабки довондан ошдилар. Улар 430 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 37,4 центнердан ҳосил йиғиштириб олиб, қабул пунктларига 1610 тонна «оқ олтин» етказиб беришди.

Машиналардан юксак унум билан фойдаланиш пахта тайёрлаш планини қисқа муддатда бажариш имконини берди. Хўжалик пахтазорларида 13 «зангори кема» жавлон урди. Моҳир механик-ҳайдовчилардан Ўроқбой Нишонов, Ғани Нурмуҳамедов, Павел Хонлар мавсум бошидан бери 150—180 тоннадан пахта териб қўйишди.

КПСС XXVI съездига муносиб меҳнат совғаси тайёрлашга аҳд қилган колхоз пахтакорлари ҳосилдорликни 50 центнерга етказиш ва давлатга яна 540 тонна қимматбаҳо хомашё топшириш учун курашмоқдалар. Улар бу юксак социалистик мажбуриятларини 15 октябргача бажаришни режалашган.

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИДА УЧРАШУВ

КПССнинг XXVI съездига бағишланган ва «Ленин партиясига шон-шарафлар» шиори остида ўтаётган совет музикаси Бутуниттифоқ фестивалининг қатнашчилари 25 сентябрь куни Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетида қабул қилинди.

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидов беш йиллик тугалловчи йилининг ва умуман беш йилликнинг топшириқларини муддатидан илгари бажариш учун КПССнинг XXVI съездини муносиб кутиб олиш учун мусобақани кенг авж олдираётган республика меҳнаткашларининг муваффақиятлари тўғрисида меҳмонларга сўзлаб берди. Ш. Р. Рашидов Ўзбекистонда ўтказилаётган Бутуниттифоқ совет музикаси фестивали мамлакатнинг маданий ҳаётида муҳим воқеа бўлиб, совет бадиий зиёлиларининг ишчилар синфи ва қишлоқ меҳнаткашлари билан мустаҳкам бирлигини намойиш қилажагини, совет музика санъати халқнинг турмуши билан чамбарчас боғланганлигини исбот қилаётганлигини таъкидлаб ўтди. Музика ижодиёти ана шу катта кўригининг ўтказилиши миллий музика маданиятларининг чинакам байрами, дўстлик ва қардошлик байрами, социалистик интернационализм, юксак бадиий маҳорат, олижаноб принципларининг ажойиб мактабидир. Беш йилликнинг тугалловчи босқичида, мўл «оқ олтин» ҳосили йиғиштириб олинаётган масъулиятли бир пайтда ўтказилаётган фестиваль шаҳар ва қишлоқ меҳнаткашларини меҳнатда янгидан-янги муваффақиятларга илҳомлантиради. Бунга шак-шубҳа йўқ.

Ш. Р. Рашидов музика санъати байрами қатнашчиларининг катта ижодий муваффақиятларга эришувларини тилади, завод ва фабрикаларда, қурилишларда, пахтазорларда ўтказиладиган учрашувлар маданият ходимларини коммунизм қураётган совет кишисига муносиб асарлар яратишга илҳомлантиради, деб ишонч билдирди. Самимий ижодий учрашувлар барча миллатларга мансуб бўлган маданият арбобларига катта илҳом бахш этади, уларнинг куч-ғайратини янада оширади.

СССР композиторлар Союзи правлениесининг биринчи секретари Т. Н. Хренников, СССР Маданият министрининг ўринбосари Г. А. Иванов фестиваль қатнашчилари номидан гапириб, Ўзбекистонда музика маданияти арбоблари самимий кутиб олинганлиги учун миннатдорчилик изҳор қилдилар. Улар Тошкент фестивали маданиятни янада юксалтириш, музика санъатини ривожлантириш ишига хизмат қилади, деб таъкидладилар.

(ЎзТАГ).

МУДДАТИДАН ИЛГАРИ

ТОШКЕНТ области ва шаҳрининг саноат корхоналари меҳнаткашлари ўнинчи беш йилликнинг якунловчи йили плани ва зиммага олинган социалистик мажбуриятларни муваффақиятли бажариш учун курашиб, шу йилнинг 25 сентябрида маҳсулот реализация қилиш ва кўпчилик муҳим буюмлар ишлаб чиқариш бўйича тўққиз ойлик планни муддатидан илгари бажардилар.

Сентябрь охиригача яна ўнлаб миллион сўмлик маҳсулот реализация қилинади.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИДА

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми кўп йил самарали ишлаганлиги, колхоз ишлаб чиқаришини ривожлантиришдаги хизматлари учун ҳамда туғилган кунига олтмиш йил тўлиши муносабати билан Тошкент область, Янгийўл районидаги «Коммунизм» колхозининг раиси ўртоқ Маҳмуд **Исматов**ни Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотлади.

БУЮК ҚАРДОШЛИК СИМФОНИЯСИ

ЎЗБЕКИСТОНДА СОВЕТ МУЗИКАСИ БУТУНИТТИФОҚ ФЕСТИВАЛИНИНГ ТАНТАНАЛИ ОЧИЛИШИ

Ўзбекистонда КПССнинг XXVI съездига бағишланган совет музикаси Бутуниттифоқ фестивалининг тантанали очилиши улуғ Ленин партиясини, мамлакатимиз халқларининг бузилмас дўстлигини шарафловчи қудратли оҳанг бўлди. Тантанали маросим 25 сентябрь куни Алишер Навоий номли Ўзбекистон ССР Давлат Академик катта театри биносида бўлди. Бу ерга республика пойтахти жамоатчилигининг вакиллари, партия, совет, касаба союз, комсомол ходимлари, адабиёт ва санъат арбоблари келдилар. Улар азиз меҳмонлар — таниқли композиторларни, музикашуносларни, ижрочиларни, мамлакатнинг етакчи музика коллективларини самимий табрикладилар.

Фестивални СССР композиторлар Союзи правлениесининг биринчи секретари, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, Ленин мукофоти ҳамда СССР ва РСФСР давлат мукофотларининг лауреати, СССР халқ артисти Т. Н. Хренников кириш нутқи сўзлаб очди.

Байрамимиз бутун совет халқи КПССнинг XXVI съездини кутиб олишга фаол тайёргарлик кўраётган кунларда очилаётганлиги диққатга сазовордир, деб таъкидлади у. Коммунизм бунёдкори бўлмиш халқнинг меҳнат зафарларини тараннум этиш совет маданиятининг арбоблари ҳал этаётган олижаноб ва масъулиятли вазифадир. Республика беш йиллик якунловчи йилининг мўл пахта ҳосили учун фидокорона кураш олиб бораётган шу кунларда Ўзбекистонга келиш бизни айниқса ҳушнуд этади. Музика санъати усталари ўзларининг илҳомбахш куйлари билан совет кишиларини севикли Ватаннинг равнақ топиши йўлида янги-янги жасоратларга чорлайдилар, халқлар тинчлиги ва дўстлиги олижаноб идеалларини улуғлайдилар. Санъат асарлари коммунистик тарбиянинг қудратли воситаси бўлиб қолди. КПСС Марказий Комитетининг «Идеологик, сиёсий тарбиявий ишларни янада яхшилаш тўғрисида»ги қарори, Олмаотадаги тантаналарда Леонид Ильич Брежневнинг нутқи маданият арбобларини санъат асарлари сифатини юксалтиришга, уларнинг замондошларимиз қалбларига эмоционал таъсир самарадорлигини оширишга даъват этади.

Санъат усталарининг мамлакатимизда меҳнаткашлар билан ўтказилаётган учрашувлари давримизнинг ажойиб нишонаси бўлиб қолди. Ана шундай учрашувларнинг ҳар бири ленинча халқлар дўстлиги ҳаётбахш кучининг, ижодкор зиёлилар ишчилар синфи ва колхозчи деҳқонлар билан мустаҳкам алоқада эканлигининг жуда соз далили бўлиб хизмат қилади. Тошкентдаги фестиваль кўп миллатли совет маданияти йилномасига янги ёрқин саҳифа бўлиб киради.

Фестиваль программасига мувофиқ опера, симфония, камер, хор, эстрада, қўшиқ музикасининг 250 га яқин концертлари, завод ва фабрикаларнинг цехларида, пахта далаларида учрашувлар ўтказилади. Санъат байрами кунларида СССР Композиторлар союзи правлениесининг «Кўп миллатли совет музикасининг интернационал бирлиги» мавзуидаги пленуми бўлади, музика адабиёти янгиликларининг виставкаси очилади.

Алишер Навоий номли опера ва балет театрининг бош дирижёри, СССР халқ артисти, Ҳамза номидаги Ўзбекистон ССР давлат мукофотининг лауреати Д. Ғ. Абдураҳмонова республика зиёлилари номидан фестиваль қатнашчиларини табриклади. Ҳозирги фестиваль, деди у, совет халқлари кўп миллатли оиласи мангу қалин дўстлиги ва иттифоқининг рамзидир. Бундай иттифоқ — Ватанимиз санъаткорлари учун битмас-туганмас илҳом манбаи, қардош маданиятларнинг бир-бирларини ўзаро бойитиш ва бир-бирларига таъсир кўрсатиш жараёнини интенсив ривожлантирувчи муҳим воситадир.

Кечада сўзга чиққан СССР маданият министрининг ўринбосари Г. А. Иванов қуйидагиларни таъкидлади: мамлакатимизнинг музика талантларидан иборат юлдузлар туркумида Ўзбекистоннинг ўзига хос санъати, кўп асрлик музика анъаналари билан шуҳрат топган республиканинг музика маданияти ёрқин юлдузларнинг биридир. Мамлакат барча республикаларининг вакиллари ўзбеклар диёрига олиб келган дўстлик тароналари ўзбек санъатининг ижодий хазинасини бойитади, миллий маданиятларнинг тобора яқинлашувига хизмат қилади.

«Висотстрой» 11-трести комплекс бригадасининг раҳбари, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Х. Қорабоев фестиваль қатнашчиларига самимий сўзлар айтди. У катта санъат байрами ўтказиладиган жой қилиб Ўзбекистон танланганлиги учун санъаткорларга миннатдорчилик билдирди. Республика меҳнаткашлари учун музика коммунизм қуришда янги-янги муваффақиятларга эришишда ёрдам берувчи содиқ йўлдош бўлиб қолди. У республика меҳнаткашлари номидан меҳмонларга эсдалик совға — пахта териш машинасининг макетини топширди.

М. Ашрафий номли Тошкент Давлат консерваториясининг студенти Розия Маликова, А. Н. Островский номли Тошкент театр-рассомчилик институтининг студенти Юлия Бурлакова, Тошкент енгил ва тўқимачилик саноати институтининг студенти кубалик Бустиё Гнермо ўз сўзларида ёшлар музикани зўр қувонч билан тинглаётганликларини, совет музика маданиятининг янги ютуқлари билан ҳурсанд бўлиб танишаётганликларини таъкидладилар.

Фестивалнинг тантанали очилиш маросимида Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари О. У. Салимов, КПСС Марказий Комитетининг масъул ходими Ю. Ф. Уткин қатнашдилар.

* * *

Тантанали концерт билан тугаган кеча музика байрамининг ажойиб муқаддимаси бўлди.

Партияни, Ватанни, халқлар дўстлигини шарафловчи асарлар ижро этилди. Турли миллат композиторлари ёзган бу асарлар ҳақиқатан ҳам совет музикасининг олтин фондига кирган.

Зўр муваффақият билан ўтган концерт советлар мамлакати қардош республикалари музика ижодиётининг хилма-хиллигини тўлалигича намоён этди, ижрочилик маҳоратининг кўриги бўлди.

(ЎзТАГ).

КАПРОЛАКТАМ—ИНДУСТРИЯМИЗ ФАХРИ

ЁРҚИН ЮЛДУЗ

Бу кунни республикамиз меҳнаткашлари орзиқиб кутишган эди десак, хато қилмаган бўламиз. Капролактам комплекси қурилиши бошлангандан бери ҳамманинг эътибор марказида турди. Чунки, уни ишга тушириш билан халқ хўжалиги учун жуда зарур бўлган турли-туман маҳсулотларни тайёрлаш йўлга қўйилган бўларди. Бу ноёб комплексни бутун мамлакатимиз қурди. Лекин, унинг асосий оғирлиги Чирчиқдаги 160-қурилиш трести зиммасида бўлди. Шу муносабат билан мухбиримиз трест бошқарувчиси Азиз Керимович КЕРИМОВга бир неча саволлар билан мурожаат қилди.

— Трест коллективининг комплекс қурилишига қўшган ҳиссаси ҳақида гапириб берсангиз?

— Капролактам комплекси жуда мураккаб объект ҳисобланади. Ана шундай қурилишни олиб боришни коллективимиз зиммасига юклатилиши ҳам шарафли, ҳам масъулиятли эди. Шарафлиси шундаки, бундай объект мамлакатимиз тарихида биринчи марта қурилаётган эди. Тўғри, бизда бундай ишлаб чиқариш қувватлари бор. Лекин, улар тамомила бошқача технология асосида ишлайди. Капролактамимиз эса шу вақтгача бизда ҳеч қўлланилмаган режим билан ишлашга мўлжалланган эди. Бундай ноёб объектни барпо этиш шубҳасиз катта шараф эди. Масъулиятлиги шунда эдики, комплексни ниҳоятда сифатли қуриш, бунинг устига қисқа муддатларда тугаллаш талаб қилинган эди.

Бинокорларимиз комплексни барпо этишга киришар эканлар, шуни дилга жо қилиб меҳнат қилдилар. Барча қурилиш-монтаж ишлари аниқ белгиланган режалар асосида амалга оширила бошланди. Йўлга қўйилган социалистик мусобақа, республика ва область партия ҳамда совет ташкилотларининг қурилишга кундалик эътибори, бинокорлар ва монтажчиларнинг бир ёқадан бош чиқариб фидокорона ишлашлари яратувчилик меҳнатимизнинг салмоғига барака қўшди.

Қурилишда трестимизнинг барча бўлинмалари иштирок этдилар. Улар олдига аниқ вазифалар қўйилди. Ҳар бир бошқарма, кўчма колонна бинокорлари қандай иш қилишларини олдиндан билдилар. Қурилиш ишлари туну-кун тинмади. Ёзнинг жазирама иссиғида ҳам, қишнинг қаҳратон совуғида ҳам яратувчилик меҳнати бирор дақиқа сусайгани йўқ. Ҳамма бир тан-бир жон бўлиб астойдил меҳнат қилди. Қурилиш давомида бинокорлар сафи тобора кўпайиб борди. Қўшимча минглаб бунёдкорлар бу қурилишга жалб қилинди. Айрим ойларда етти минг бунёдкор ишлади.

Уларнинг куч-ғайрати билан бу ерда жуда катта ҳажмдаги қурилиш-монтаж ишлари амалга оширилди. Деярли 230 миллион сўмлик капитал маблағ ўзлаштирилди. Бунинг учун бор-йўғи 42 ой кифоя қилди, холос. Республикамиз тарихида ҳали бирорта ҳам объект бунчалик тез қурилмаган эди.

Бу республикамизда йирик қурилиш индустрияси базаси вужудга келганлигини, бинокор кадрларимиз ҳар қандай, ҳатто ниҳоят даражада мураккаб вазифаларни ҳам ҳал қилишга қодир эканликларини яна бир бор кўрсатди. Н. Сейтҳалилов, Я. Абибуллаев, Н. Жбанов, Н. Ермолаев ва бошқалар раҳбарлигидаги комплекс бинокорлик бригадалари қаҳрамонона меҳнат намуналарини кўрсатиб ишладилар. Комплекснинг шундай қисқа муддатларда қурилишида бу ва бошқа юзлаб бинокорларнинг хизматлари каттадир.

— Ердамчи пудратчи ташкилотларнинг комплекс қурилишга қўшган ҳиссаси ҳақида нималар дейсиз?

— Қурилишда жуда кўп монтажчи ташкилотлар иштирок этишди. Уларнинг ёрдамисиз ишни уддалаш мумкин эмасди. Чунки, бу ерда жуда кўп асбоб-ускуналарни ўрнатиш, ўнлаб километр узунликдаги турли-туман қувурларни монтаж қилиш, катта ҳажмда махсус қурилиш ишларини амалга ошириш керак эди.

Шуни зўр мамнуният билан қайд қилиш керакки, монтажчиларимиз самарали меҳнатлари билан, комплекс қурилишидаги фидокорликлари билан, мураккаб ишларни тез ва соз амалга оширишлари билан ҳаммани қойил қолдиришди. Бунинг учун улардан бинокорлар ҳам, комплексдан фойдаланувчилар ҳам беҳниҳоя мамнун. Монтажчилар қисқа муддатларда ҳаммаси бўлиб 40 минг тоннадан ортиқроқ мураккаб асбоб-ускуналар ва металл конструкцияларини заргарона аниқлик билан монтаж қилдилар.

Айниқса, 93-ихтисослашган трест коллективининг ҳиссаси баракали бўлди. Монтаж ишларининг асосий қисмини шу коллектив аъзолари амалга оширишди. Улар 2,5 минг дона технологик асбоб-ускуналарни йиғдилар ва белгиланган жойларга ўрнатдилар. 650 километр узунликдаги турли хил қувурларни монтаж қилдилар.

Азаматлар ўз ишларида прогрессив усулларни кенг қўллашди. Монтаж ишларини мумкин бўлган жойда блок асосида амалга оширдилар. Тез ва соз ишлашда қатор монтажчи бригадалар ажойиб иш намуналарини кўрсатдилар. Социалистик Меҳнат Қаҳрамони М. Абдурашитов, Ю. Церель раҳбарлик қилган бригадалар шулар жумласидандир.

— Капролактам қурилишига қардош республикалардан ҳам кўплаб мутахассислар жалб қилинди. Уларнинг кўмаги ҳақида гапириб берсангиз?

— Комплекс қурилишини дўстлик қурилиши деб бежиз айтишмади. Ҳақиқатан ҳам бу объект халқларимиз бузилмас дўстлигини яна бир ажойиб меваси сифатида қад кўтарди.

Минглаб километр узоқликдаги шаҳарлардан келган бу коллективлар меҳнатидан биз жуда миннатдормиз. «Волгопродмонтаж», «Сибпродмонтаж», «Уралметаллургмонтаж» ва бошқа кўпгина трестлар коллективлари ўзбек бинокорлари билан ёнма-ён туриб ишладилар. Улар юзларча минг сўмлик қурилиш-монтаж ишларини амалга ошириб, оғиримизни анча енгил қилишди.

Зўр уюшқоқлик, белгиланган мақсад учун собит қадам билан интилиш ҳар бир бинокорлик ва монтажчи ташкилот коллективининг меҳнат шиори бўлди. Шу кунларда капролактам қурилишида олдинги гавжумлик кўзга ташланмайди. Аксарият қурувчи ва монтажчилар бу ерда бунёдкорлик ишларини бажариб бўлишди. Улар Чирчиқдаги бошқа объектларни барпо этиш билан шуғулланмоқдалар. Лекин, капролактам комплекси уларнинг яратувчилик меҳнати тарихида ёрқин юлдуз бўлиб қолади. Бу бинокор учун энг катта бахтдир.

БАЛЛИ, ҚУРУВЧИЛАР!

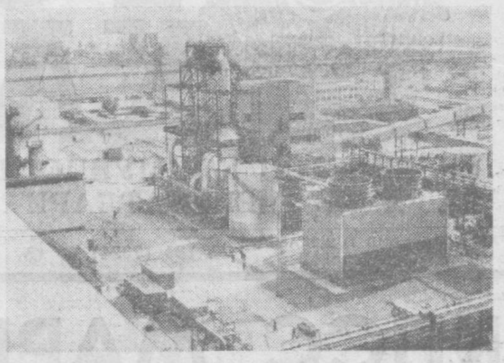

КАПРОЛАКТАМ ишлаб чиқариш комплекси қурилишида минглаб бунёдкорлар иштирок этишди. Юзлаб турли қурилиш-монтаж ташкилотларига бириккан бу қурувчилар армияси мамлакатда йирик ҳисобланган мазкур объектни тез ва соз қуриб битказишди. Бундан ташқари, яна минглаб ҳашарчиларнинг салмоқли ҳиссасини алоҳида таъкидлаш лозим. Шаҳардаги йирик-йирик саноат корхоналари, ташкилот ва муассасаларнинг ишчи ҳамда хизматчилари ҳафтанинг маълум кунларида капролактам ишлаб чиқариш комплекси қурилишида бунёдкорларга яқиндан ёрдам бердилар. Суратларда: пешқадам бунёдкорлар. Комплекснинг бир кўриниши.

ЎзТАГ фотоси.

БАРВАҚТ ЎЗЛАШТИРАМИЗ

Капролактам жуда ноёб комплекс ҳисобланади. Бундай корхона мамлакатимизнинг бирор жойида йўқ. Бу ерда маҳсулот тамомила янги технологик схема асосида — толуолдан олинади.

Бу маҳсулотнинг ниҳоят даражада арзон бўлишини таъминлайди. Бизнинг капролактамимиз сифат жиҳатидан энг юқори, таннарх жиҳатидан энг арзон бўлади.

Комплексда ишлаб чиқариш жараёнлари юксак даражада механизациялашган ва автоматлашган. Барча жараёнлар турли хил воситалар ёрдамида бошқарилади. Шунинг учун ҳам ишчи-хизматчилар сони ишлаб чиқариш ҳажмига нисбатан анча кам бўлади. Бир неча юз киши ишлайди, холос. Ваҳоланки, одатда ана шундай ишлаб чиқариш қувватига эга бўлган корхоналарда минглаб ишчи-хизматчилар меҳнат қилади.

Бинокорлар ва монтажчилар капролактам қурилишини нисбатан қисқа муддатларда тугалладилар. Шундан сўнг барча асбоб-ускуналарни созлаш, ишга тушириш ишлари бошланди. Бу масъулиятли босқич бир неча ой давом этди. Шу давр мобайнида барча асбоб-ускуналар, қувурлар, ёрдамчи ишлаб чиқаришлар синчиклаб, ишлатиб кўрилди, аниқланган камчиликлар йўл-йўлакай бартараф этилди. Корхонамизда дастлаб сульфат аммоний ишлаб чиқариш ўзлаштирилди, сўнгра асосий маҳсулотимиз капролактам ҳам олинди.

Корхонамизда ҳар йили 80 минг тонна капролактам ва минерал ўғитлар ишлаб чиқариш учун ниҳоятда зарур бўлган сульфат аммонийдан 336 минг тонна ишлаб чиқарилади. Капролактам халқ хўжалигининг жуда кўп тармоқларида фойдаланилади. У енгил ва сунъий газламалар, автошиналар, ниҳоятда мустаҳкам пластмасса, гилам ва бошқа шу каби ўнлаб маҳсулот турларини ишлаб чиқариш учун хомашё бўлиб хизмат қилади.

Комплексда 8 та цех бор. Булар асосан чет эллардан олинган машина-механизмлар билан ускуналанган. Умуман комплекс компенсация асосида барпо этилди. Яъни ишлаб чиқарган маҳсулотимизнинг бир қисмини етказиб бериш билан капролактам ишлаб чиқариш учун қилинган ҳаражатлар қопланади.

Корхона қурилишида атроф-муҳитни муҳофаза қилиш масалаларига катта эътибор берилди. Қудратли куйдириш печлари шаҳар ҳавосини доим соф ҳолда бўлишини таъминлайди. Ишлаб чиқариш чиқиндилари эса биологик усул билан тозаланади.

Бирлашмамиз янги комплекс буюртмачиси ҳисобланади. У қурилиш давомида жуда катта ҳажмдаги ишларни амалга оширди. Чет элдан 40 минг тонна юкнинг ўз вақтида келтирилишини таъминлади. Бинокорлар ва монтажчилар лойиҳа-смета ҳужжатлари билан ўз вақтида таъминланиб турилди. Қурилишни тезлаштириш учун бошқа жуда кўп чора-тадбирлар амалга оширилди.

Буюртмачи, бинокорлик ва монтажчи ташкилотлар коллективларининг бир неча йил давом этган ҳамкорликлари ажойиб ғалаба билан якунланди. Комплекс фойдаланувчилар ихтиёрига топширилди. Шу кунларда барча цехларда ишлаб чиқариш қувватларидан фойдаланишни яхшилаш учун изланиш олиб борилмоқда.

Комплексимиз коллективи ҳозирнинг ўзидаёқ зиммасига юксак мажбурият олди. Биз бу йил пландагига қўшимча 500 тонна капролактам ва 2 минг тонна сульфат аммоний ишлаб чиқаришга аҳд қилдик. Ана шундай ваъдани бажариш учун қизғин кураш бораётган бир вақтда КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси ўртоқ Л. И. Брежневнинг табриги коллективимиз куч-ғайратини янада авж олдириб юборди.

Барча ишлаб чиқариш участкаларида КПСС XXVI съезди ва Ўзбекистон Компартияси XX съездини муносиб кутиб олиш учун социалистик мусобақа янада авж олиб кетди.

С. ЗАМИТОВ,
капролактам комплекси 3-цехи бошлиғининг ўринбосари.

ИЛҲОМБАХШ ТАБРИК

КЎП минг кишилик қурувчилар армиясининг 42 ой мобайнида қилган фидокорона меҳнати, мана ниҳоят, зўр муваффақият билан якунланди. Фақат областда, республикадагина эмас, балки мамлакатда энг йирик ишлаб чиқаришлардан бири ҳисобланган капролактам комплекси дастлабки маҳсулотни бера бошлади.

Биз учун унутилмас воқеа рўй берди. КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси ўртоқ Л. И. Брежнев бунёдкорларнинг бир неча йил мобайнида қилган меҳнатига муносиб баҳо бериб, табрик телеграммаси йўллади. Бу телеграмма қурувчиларни ҳам, эксплуатациячиларни ҳам меҳнатда янги-янги зафарлар сари илҳомлантираверади.

Бу йил менинг шахсий ҳаётимда унутилмас йил бўлди. Февраль ойида Социалистик Меҳнат Қаҳрамони деган юксак унвонга сазовор бўлдим. Мана шундай унвоннинг капролактам ишлаб чиқариш комплекси қурилишида берилганлиги яна-да фахрлидир. Чунки мен ва бригадамизнинг барча аъзолари улкан объектни бунёд этишда қатнашганлигимиз билан бир умр фахрланамиз. Қурилиш мобайнида социалистик мусобақа кенг авж олдирилди ва бу меҳнат беллашувида бизнинг бошқармамиз коллективи бир неча марта совринли ўринларни эгаллаганлиги ҳаммамиз учун ёқимлидир. Бригадамиздаги 14 кишининг ҳаммаси зиммасидаги топшириқларини мунтазам ошириб бажармоқда. Александр Захаров, Александр Подука, Қудрат Абдуллаев, Анвар Жўраев каби азаматлар эса шахсий беш йиллик планини аллақачон бажариб, айни кунларда ўн биринчи беш йиллик ҳисобига меҳнат қилмоқдалар.

Илҳомбахш табрик биз бунёдкорларни бундан буён ҳам янги-янги меҳнат зафарлари сари илҳомлантираверади, биз ўзимизга топширилган барча объектларни тез ва соз қуриш учун ҳаракат қилаверамиз.

Мажид АБДУРАШИТОВ,
Чирчиқдаги «Промтехмонтаж» бошқармасининг монтажчилар бригадири, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони.

БУ ЙИЛГИ ҲОСИЛНИ ЙИҒИШТИРИБ ОЛАЁТИБ, КЕЛГУСИ ЙИЛ ҲОСИЛИ ТЎҒРИСИДА ҒАМХЎРЛИК ҚИЛАЙЛИК

Мамлакатимиз қишлоқ хўжалик ходимлари КПССнинг бўлажак XXVI съездини шонли меҳнат зафарлари билан нишонлашга интилмоқдалар. «Беш йилликка — зарбдор якун, партия XXVI съездини муносиб кутиб олайлик!» шиори остидаги мусобақа ҳамма жойда кенг авж олмоқда. Колхозчилар, совхоз ишчилари, транспорт ва тайёрлов корхоналарининг коллективлари кузги дала комплексининг барча ишларини муваффақиятли тугаллаш, план ва мажбуриятларни бажариш, Ватанга кўпроқ қишлоқ хўжалик маҳсулотлари ва хомашё етказиб бериш учун бутун куч-ғайратларини сарфламоқдалар.

Ўртоқ Л. И. Брежнев яқинда Олмаотадаги тантанали мажлисда сўзлаган нутқида бундай деди: «ҒАЛЛА — БИЗНИНГ ЭНГ МУҲИМ ИШИМИЗДИР. ЛЕКИН ЎРИМ-ЙИҒИМ ИШЛАРИНИНГ БУТУН КОМПЛЕКСИНИ ҲАМИША ДИҚҚАТ МАРКАЗИДА ТУТИШ КЕРАК. ҚИШЛОҚНИНГ ЎЗИГА ХОС ХУСУСИЯТИ ШУНДАН ИБОРАТКИ, БУ ЙИЛГИ ҲОСИЛНИ ЙИҒИШТИРИБ ОЛАЁТИБ, АЙНИ ВАҚТДА КЕЛГУСИ ЙИЛ ҲОСИЛИ ТЎҒРИСИДА ҲАМ ҒАМХЎРЛИК ҚИЛИШ КЕРАК БЎЛАДИ. КУЗГИ ЭКИНЛАРНИ ЎЗ ВАҚТИДА ВА КЎПРОҚ ЭКИШ, ЯХШИ УРУҒЛИК СЕПИШ, ЕРНИ КЕЛГУСИ ЙИЛ ҲОСИЛИ УЧУН ТАЙЁРЛАБ ҚЎЙИШ — ШУ КУННИНГ КЕЧИКТИРИБ БЎЛМАЙДИГАН ВАЗИФАЛАРИДИР, ЎРТОҚЛАР».

Ўртоқ Леонид Ильич Брежневнинг бу кўрсатмалари йиғим-теримда, 1981 йил — янги беш йилликнинг дастлабки йили ҳосилига замин яратишда банд бўлган партия ташкилотлари, совет ва қишлоқ хўжалик органлари, барча деҳқонларнинг бутун фаолиятини белгилаб бериши керак.

Ҳозирги пайтда қишлоқ механизаторлари, автомобилларнинг ҳайдовчилари, хирмон ва элеваторларнинг ходимлари, далаларда ҳормай-толмай меҳнат қилаётган барча кишилар энг олдинги маррада бормоқдалар. Об-ҳаво анча пайтгача ўримга имкон бермади, кўп жойларда ғаллани ўриш ва янчиб олиш кечикиб кетди. Сентябрь деҳқонларга илиқ, қуёшли кунлар ҳадя этди, эндиликда ҳар бир соат, ҳар бир дақиқа ҳисобда бўлиши зарур.

Қозоғистон деҳқонлари давлатга 1 миллиард пуд дон сотиш юзасидан зиммаларига олган масъулиятли мажбуриятни бажариш учун кўп куч-ғайрат сарфламоқдалар. Кубань, Ставрополь, Оренбург, Днепропетровск, Запорожье, Волгоград, Саратов областларининг колхоз ва совхозлари мамлакатнинг дон ресурсларини тўплдиришга салмоқли улуш қўшмоқдалар.

Ўрим-йиғим ишларини ҳамма жойда муваффақият билан олиб бориш мумкин. Материал-техника ва одам ресурслари ҳар куни барча турдаги экинларни кўпроқ майдондан йиғиштириб олиш, етиштирилган ҳосилни тўла сақлаб қолишга эришиш имконини беради. Афсуски, мавжуд имконият ва резервлардан ҳамма жойда ҳам етарли даражада фойдаланилаётир, деб бўлмайди. Ҳозирга қадар Смоленск, Новгород, Калинин, Ярославль областларида ғалла майдонларининг ярмиси ҳам ўриб олинганича йўқ. Бу областларда комбайн ва автомобилларнинг иш унуми ниҳоят даражада паст, буғдой ва арпанинг ўз тупида туриб қолиши бир қатор жойларда ғалла нобудгарчилигига олиб келди. Ҳатто об-ҳаво қулай келганида ҳам ана шу областларнинг партия, совет, қишлоқ хўжалик органлари қолоқликни тугатиш, ҳосилни тез кунларда йиғиб-териб олиш учун ҳал қилувчи чораларни кўрмадилар.

Челябинск, Курган, Новосибирск, Омск областлари хирмонларида катта миқдорда дон йиғилиб қолаётганлиги ҳақида редакцияга сигналлар келмоқда. Олтой ўлкасида ғаллага ҳамма жойда ҳам «яшил йўл» очиб қўйилган, деб бўлмайди. Урал ва Сибирь шароитларида ўрим-йиғимни, донни ишлаш ва ташишни ҳар қандай кечиктириш унинг бузилишига олиб келиши мумкин. Бунга йўл қўйиш асло мумкин эмас.

Деҳқонлар бу йилги ҳосилни йиғиштириб олаётиб, келгуси йил ҳосили тўғрисида алоҳида ғамхўрлик қилишга даъват этилгандир. Ҳозирги вақтда кўпчилик районларда об-ҳаво шароитлари кузги экишни муваффақиятли ўтказишга имкон беради. Бу йил кузги дон экиладиган майдонлар кенгаймоқда. Кўпчилик хўжаликлар экишни ҳозирдаёқ тугаллаб қўйдилар, далаларда қалин майсалар пайдо бўлди. Украина ва Шимолий Кавказ сингари кузги дон экиладиган асосий зоналарга ҳам экиш мавсуми келди. Бу районларда энг юқори ҳосил олиш учун ҳамма шарт-шароит вужудга келтирилиши керак.

Кубанда қарийб икки миллион гектар майдонга кузги дон экилиши зарур. Бу ерда фақат 1-класс уруғликлари экилмоқда. Чорраҳа ва чорраҳа-диагонал усуллари маъқул кўрилмоқдаки, бу усуллар ҳосилдорликни анча оширади. Уруғликлар билан бир пайтда қаторларга донадор минерал ўғитлар ҳам солиб кетилмоқда. Ўлкада дон ҳосилини кўпайтириш мақсадида «Краснодарская-46», «Краснодарская-57», «Северокубанка», «Партизанка» сингари буғдойнинг, «Метеор» ва «Циклон» каби арпанинг янги, маҳаллий шароитда кўп ҳосил берадиган навлари экилаётган майдонлар тобора кенгаймоқда. Механизаторлар тўла куч-ғайрат билан ишламоқдалар. Айни пайтда шуни ҳам таъкидлаш кераккки, ўлканинг шимолий районларида экиш ишларини олиб боришда камчиликларга йўл қўйилмоқда.

Украинада кузги дон экишнинг аҳамияти нақадар катталиги ҳақида гапириб ўтиришга ҳожат бормикан. Шунга қарамай, газетанинг бугунги сонида босилган корреспонденция гувоҳлик беришича, Киев ва Винница областларининг бир қатор районларида кузги экинлар экиш муддатлари нақд бой берилмоқда. Об-ҳаво шароитларини, ўрим-йиғимнинг кечикиб кетаётганлигини рўкач қилиш эндиликда инобатга олинмайди. Вақт кутиб турмайди. Шунга қарамай республикада кузги дон экиш учун ажратилган юз минглаб гектар ҳайдаладиган ерлар ҳанузгача қадар тайёрлаб қўйилган эмас. Экиш суръатлари ҳам ўтган йилгидан анча паст. Айниқса, шимоли-ғарбий районларда бу яққол сезилади.

Мамлакатга ғалланинг асосий қисмини етказиб берадиган кузги далалар партия ташкилотлари, қишлоқ хўжалик органлари, барча деҳқонлар томонидан диққат-эътибор билан қарашни талаб этади. Дон экиш қандай муддатларда ва қандай агротехника даражасида ўтказилса, бўлғуси ҳосил ҳам кўп жиҳатдан шунга боғлиқ бўлади. КПСС XXV съездида таъкидлаб ўтилганидек, дон хўжалиги қишлоқ коммунистларининг, барча колхозчилар ва совхоз ишчиларининг зарбдор иш участкасидир. Ҳамма жойда деҳқончилик маданиятини ошириш, экин майдонлари структурасини яхшилаш, ҳар бир гектарнинг ҳосилдорлигини ўстириш учун ғайрат билан кураш олиб бориш керак. Бироқ, партиянинг бу талабларини чамаси бир қатор жойларда унутиб қўйишаётганлигини таъкидлаб ўтишга тўғри келади. Ер, уруғлик ҳамма жойда ҳам ўз вақтида тайёрлаб қўйилган, деб бўлмайди. Калуга ва Горький областларида қулай муддатлар ўтиб бормоқда, аммо бу областларда эса юз минглаб гектар майдонга ҳали кузги экинлар экилгани йўқ. Тамбов, Пенза областларида ҳам экин экиш планлари бажарилмаган. Бу областларда зарур ишларни бажариш фурсатлари бой берилмоқда.

Баҳори экинлар ҳосилдорлигини ошириш учун шудгорлашнинг аҳамияти ниҳоятда катта. Шудгорлаш ернинг сув, ҳаво ва озуқа режимини қанчалик яхшилашини гапириб ўтирмаса ҳам бўлади. У бегона ўтлар ва ўсимлик зараркунандаларига қарши курашга ёрдам беради, баҳорги экишни энг яхши муддатларда ўтказишга имкон туғдиради. Илғор коллективлар бу муҳим ишни муваффақиятли олиб бормоқдалар. Куйбишев, Саратов областлари, Татаристон АССР хўжаликларида ер ҳайдаш планининг ярмидан ортиқроғи бажариб қўйилди. Воронеж областининг Рамонский районида кучли тракторлардан йирик хўжаликлараро отряд ташкил этилди. Механизаторлар кечаю кундуз далада ишламоқдалар, суткалик топшириқни ортиғи билан бажармоқдалар. Шу кунларда отряд Киров номли колхозда ишламоқда. Яқин вақт ичида бу ерда 3,5 минг гектар ер ҳайдаб бўлинади.

Ҳамма жойда ҳам иш шундай яхши боряпти, деб бўлмайди. Масалан, Липецк ва Рязань областларида ажратилган майдоннинг атиги бешдан бир қисмигина шудгор қилинган. Ростов областида баҳори экинлар экиш учун 2,6 миллиондан ортиқ гектар ҳайдаладиган ерни тайёрлаб қўйиш керак. Сентябрь ойи тугаб бораяпти. Бироқ бу иш ярим миллион гектардан сал ортиқроқ майдондагина бажарилган, холос.

Бундай кўнгилсиз аҳволнинг рўй беришига сабаб нима! Энг аввало, партия, совет ва қишлоқ хўжалик органларининг бевосита колхоз ва совхозларда, ишлаб чиқариш бригадаларида ташкилотчилик ишлари етарли даражада олиб борилмаётганлигидадир. Бир қатор жойларда кучли тракторларни кундузи транспорт ишларида фойдаланган ҳолда кечалари ер ҳайдашга солинаётгани йўқ. Ҳамма жойда ҳам ҳайдов агрегатлари иши икки сменали йўлга қўйилган, машиналарнинг унумли ишлаши учун етарли агрономик ва техник назорат таъминланган, деб бўлмайди. Баъзан ҳатто ишни ташкил қилишнинг энг яхши тажрибаси, тракторчиларнинг ўз меҳнатига сидқидилдан муносабати кенг оммалаштирилмаяпти, маънавий ва моддий рағбатлантириш билан моҳирона мустаҳкамланаётганлиги йўқ.

Вақт шошилтирмоқда. Бир қатор жойларда шудгорлашда йўл қўйиб бўлмайдиган даражадаги сусткашлик рўй бераётганлиги келаси йили тўла ҳосил олинмаслигига сабаб бўлиши мумкин. Хўжаликлар ва районларнинг раҳбарлари ер ҳайдашга мумкин қадар кўпроқ кучли тракторларни ажратиш, зарбдор отрядлар ташкил этиш, механизаторлар учун кенг иш фронти очиб бериш, иш нормаларининг ошириб бажарилиши учун мусобақани авж олдиришга даъват этилгандирлар. Ерга иложи борича кўпроқ гўнг солиш, комплекс минерал ўғитларни кенг қўлланиш, айниқса, қанд-лавлаги экиладиган ерларга шундай ўғитларни кўпроқ солиш керак. Бу агрономик усул самаралидир. Бироқ, Волгоград ва Пермь областларида эндигина ерга ўғит солиш планининг ярми бажарилган.

Деҳқонлар ҳақли равишда уруғликни ҳосилнинг олтин фонди, деб ҳисоблашади. Кузнинг совуқ кунларига қадар жуда кўп миқдорда донли ва дуккакли дон экинлари, маккажўхори, шоли, гречиха, тариқ, картошка, сабзавот, қанд-лавлаги, кўп йиллик ва бир йиллик ўтларнинг уруғликларини тайёрлаш ҳамда сақлаш учун ғамлаб қўйиш керак. СССР Сортсемпроми, жойлардаги қишлоқ хўжалик ва тайёрлов органлари, колхоз ва совхозлар уруғлик ғамлаш планларининг бажарилишини таъминлашлари, уларни баҳорги экишга яхшилаб тайёрлаш, асосий эътиборни юқори ҳосилли районлаштирилган навлар ва гибридларни кенг жорий этишга қаратишлари зарур. Сортли экиш материалининг давлат ресурсларига тўла ғамланиши учун ҳамма имкониятлардан фойдаланиш, кузги экинлар уруғликларининг зарур кўчма фондларини ташкил этиш лозим.

Афсуски, ҳозирча уруғлик материали ҳақида ҳамма жойда ҳам чинакам хўжалик ғамхўрлиги кўрсатилаётир, деб бўлмайди. Псков, Киров, Владимир областларида донли ва дуккакли донли экинлар уруғликларининг фақат учдан бир қисмигина ғамлаб қўйилган. Челябинск ва Омск хўжаликлари ҳам бу соҳада орқада қолмоқдалар. Кузнинг ёғин-сочинли кунлари ҳадемай бошланиб кетади, совуқ тушгач, уруғлик тайёрлашда қийинчиликлар содир бўлиши турган гап. Ҳозирги пайтда хирмонлар ва уруғлик омборларида ишни аниқ, пухта ташкил этиш, тозалаш-қуритиш агрегатларидан унумли фойдаланиш, барча уруғликларни юқори кондицияга етказиш, айниқса, муҳимдир. Зарур бўлган жойларда эса хўжаликлараро ва областлараро уруғликларни айирбошлашни йўлга қўйиш, колхоз ва совхозлар етарли миқдорда барча экинлар уруғликларига эга бўлиши ҳақида ғамхўрлик қилиш лозим.

Куз пайтида дала ишлари ҳажми жуда кўпайиб кетади, бу ишларнинг барчаси ягона комплекс тарзида бажарилиши зарур. Пахтакорлар «оқ олтин»ни машинада теришни авж олдириб юбордилар. Ўзбекистоннинг қабул пунктларига ҳар куни 100 минг тоннадан ортиқроқ пахта келиб тушмоқда. Озарбайжон хўжаликлари планни бажариб, пахта тайёрлашни 800 минг тоннага етказишга аҳд қилдилар. Жанубнинг суғориладиган ерларида шоли ўрилмоқда. Бу қимматбаҳо доннинг ҳосили яхши бўлди, уни қисқа муддатларда йиғиштириб олиш зарур. Тобора кўплаб хўжаликлар маккажўхорининг пишган сўталарини йиғиштириб олишга, кунгабоқарни янчишга киришмоқдалар. Лавлаги далаларида илдизмевали экинларни оммавий йиғиштириб олиш бошланмоқда. Томорқа пайкалларининг ходимлари истеъмолчиларга кўплаб картошка ва сабзавот етказиб беришга даъват этилгандирлар.

Озуқа тайёрловчи бригадаларнинг коллективлари ўз ишларини бўшаштирмасликлари керак. Грузия, Молдавиянинг, Белгород областининг кўпгина колхоз ва совхозларида озуқа запаслари ҳозирча секинлик билан ўсмоқда. Шу кунларда озуқа етиштиришнинг барча манбаларини ишга солиш айниқса муҳимдир. Гап бутун хашакни йиғиштириб олиш ва ғарамлаш, кузги ўтларни ўриш, маккажўхорини, қанд-лавлагининг баргини силос қилиш муддатларини қўлдан бой бермаслик ҳақида боряпти. Сабзавот пайкаллари ва полизларнинг, озиқ-овқат ва қайта ишлаш саноатининг чиқиндилари ҳам ишга солиниши керак.

Қишлоқда куз қизғин меҳнат палласи ҳисобланади. Коммунистлар, комсомоллар, барча деҳқонларнинг куч-ғайрати йиғим-теримни тезроқ тугаллашга, план ва мажбуриятларнинг бажарилишига, бўлғуси йил ҳосили учун мустаҳкам замин яратишга қаратилмоғи керак. Дала ишларига — зарбдор суръат!

(«Сельская жизнь» газетасининг 24 сентябрдаги бош мақоласи).

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИДА

(Боши 1-бетда).

Қарорда Череповецк ва Донецк металлургия заводларининг, Челябинск электролит руҳ заводининг, Северодонецкдаги азот-ишлаб чиқариш бирлашмасининг, Новополоцк нефтни қайта ишлаш заводининг коллективлари иккиламчи энергетика ресурсларидан фойдаланиш соҳасида катта иш қилаётганликлари ҳам қайд этилади.

Шу билан бирга иккиламчи ёқилғи — энергетика ресурсларини хўжалик оборотига жалб этишга ҳали умумдавлат миқёсида аҳамият берилмаётганлиги уқтириб ўтилади. Умуман халқ хўжалиги тармоқларида бу ишнинг ҳолати ҳозирги замон талабларига мувофиқ эмас, илғор коллективларнинг мавжуд қимматли тажрибаси ҳаддан ташқари етарсиз оммалаштирилмоқда. Кўпгина саноат, қурилиш, транспорт корхоналарида мазкур ресурслардан қайта фойдаланиш даражаси йўл қўйиб бўлмаслик ҳолатида пастлигича турибди, шу мақсадларга мўлжалланган кўп миқдордаги машина-ускуналар узоқ вақтгача ишга туширилмаяпти. Иккиламчи иссиқлик ва ёқилғини ҳисобга олишда, улардан фойдаланишни планлаштириш ва рағбатлантиришда катта камчиликлар бор.

КПСС Марказий Комитети Магнитогорск металлургия комбинати, Волхов алюминий заводи, Новополоцкдаги «Полимер» ишлаб чиқариш бирлашмаси коллективларининг иккиламчи энергетика ресурсларидан фойдаланиш соҳасидаги ишини маъқуллади. Шу тажрибани кенг миқёсда, ижодий оммалаштириш ёқилғи ва энергиядан фойдаланиш самарадорлигини ошириш, энергияни тежайдиган технологияни кенг жорий этиш юзасидан ўртоқ Л. И. Брежнев ўртага қўйган вазифани муваффақиятли ҳал этишнинг муҳим шартларидан бири эканлиги қарорда таъкидлаб ўтилган. Иккиламчи энергетика ресурсларини ишлаб чиқаришга имкони борича кўпроқ жалб этиш масалалари ҳар бир меҳнатчининг диққат марказида туриши, партия XXVI съездини муносиб кутиб олиш учун ўтказилаётган социалистик мусобақада амалий ифодасини топиши лозим.

Магнитогорск металлургия комбинати, Волхов алюминий заводи, Новополоцк «Полимер» ишлаб чиқариш бирлашмасининг партия, касаба союз, комсомол ташкилотларига, хўжалик раҳбарларига ҳар бир ишлаб чиқариш участкасининг коллективларида иккиламчи энергетика ресурсларидан фойдаланишни ҳар томонлама яхшилаш ишини бундан буён ҳам такомиллаштириш, меҳнаткашларни бу ишдаги янги, теранликда яшириниб ётган резервларни қидириб топишга сафарбар қилиш тавсия этилди.

СССР Қора металлургия министрлигининг, СССР Рангли металлургия министрлигининг, Химия саноати министрлигининг, СССР нефтни қайта ишлаш ва нефть химияси саноати министрлигининг коллегияларига тармоқ касаба союзлари Марказий Комитетлари билан биргаликда илғор коллективларнинг энергетика ресурсларидан оқилона фойдаланиш соҳасидаги иш тажрибасини ўрганиб, умумлаштиришлари, бу тажрибани ишлаб чиқаришнинг барча бўғинларида кенг оммалаштиришни ташкил қилишлари зарурлиги уқтириб ўтилди. Иккиламчи энергетика ресурсларидан янада тўла-тўкис қайта фойдаланиш юзасидан қўшимча тадбирлар кўриш, шу йўл билан корхоналарнинг ёқилғи ва энергияга бўлган эҳтиёжларини имкони борича кўпроқ даражада қоплашга қунт билан ҳаракат қилиш тавсия этилди.

СССР министрликлари ва идораларига, иттифоқдош республикаларнинг Министрлар Советларига ўзларига қарашли корхоналарда иккиламчи энергетика ресурсларидан фойдаланиш ишининг аҳволини синчиклаб анализ қилиш топширилди. Мазкур ресурсларни оборотга янада тўла-тўкис жалб этиш ишини ташкил қилишга ишлаб чиқаришнинг хусусиятларини эътиборга олиб ижодий ёндошиш керак. Ҳар бир тармоқда, мазкур ишда ижобий тажрибаси бўлган илғор корхоналар базасида семинарлар ўтказиш лозим. Барча тармоқларда ёқилғини тежашнинг мана шу муҳим резервини ишлаб чиқаришга кенг жалб этиш юзасидан 1981—1985 йилларга мўлжалланган тадбирлар ишлаб чиқилиши керак. Иссиқликдан қайта фойдаланишга хизмат қиладиган ва ўрнатилмай ётган машина-ускуналарни жуда қисқа муддатларда ишга солиш, иссиқликдан қайта фойдаланишга хизмат қилувчи мавжуд системаларнинг самарали ишлатилиши, энергетика жиҳатидан тежамли агрегатлар, технология қурилмалари ва ишлаб чиқариш жараёнларининг жорий этилиши устидан дуруст контроллик таъминланиши лозим.

КПСС Марказий Комитети СССР Госпланига иккиламчи энергетика ресурсларидан фойдаланишни планлаштириш ва рағбатлантиришни такомиллаштириш тадбирларини амалга оширишни топширди. Министрликларнинг йиллик планларида тегишли топшириқлар белгилаб қўйилиши, бу ишга капитал маблағлар кўзда тутилиши, зарур машина-ускуналар ва приборлар ишлаб чиқаришни жадал ривожлантиришга алоҳида эътибор берилиши керак.

СССР Госплани, СССР фан ва техника Давлат комитети, СССР Госснаби ва СССР Госстройи иккиламчи энергетика ресурсларини хўжалик оборотига жалб қилиш ишларини мувофиқлаштиришни ва моддий-техника таъминотини кучайтиришлари, бу соҳадаги илмий тадқиқотларни ва лойиҳа-конструкторлик ишларини кенгайтиришлари лозим.

СССР халқ хўжалиги ютуқлари виставкасида илғор коллективларнинг иккиламчи энергетика ресурсларидан, иссиқликдан қайта фойдаланишга хизмат қилувчи прогрессив машина-ускуналар ва технологиядан фойдаланиш соҳасидаги ютуқларига бағишланган махсус кўргазма ташкил этиш мақсадга мувофиқ деб топилди.

КПСС Марказий Комитети иттифоқдош республикалар Компартияларининг Марказий Комитетларига, ўлка, область партия комитетларига корхоналарда ва ташкилотларда иккиламчи энергетика ресурсларидан фойдаланишни яхшилаш тадбирларининг амалга оширилиши устидан контроллик ўрнатишни, бу ишда илғор коллективлар орттирган қимматли тажрибани кенг оммалаштиришга ҳаракат қилишни тавсия этди. Ёқилғи ва энергияни тежаш режимини кучайтириш соҳасидаги ташкилотчилик ва тарбиявий иш активлаштирилиши, ёқилғи ва энергияни ишлатишда хўжасизлик ва исрофгарчилик ҳолларига қарши кескин кураш олиб борилиши лозим.

СССР телевидение ва радио эшиттириш Давлат комитетига, марказий ва маҳаллий газеталарнинг редакцияларига иккиламчи энергетика ресурсларининг халқ хўжалигидаги муҳим аҳамиятини тушунарли тарзда яққол кўрсатиб бериш, улардан фойдаланиш соҳасида корхоналар ва ташкилотларнинг, министрликлар ва идораларнинг ишини батафсил ёритиш, илғор тажрибани пропаганда қилиш, мавжуд камчиликларни тугатишга сабот билан интилиш топширилди.

ОБЛАСТЬ МАТБУОТ МАРКАЗИ ХАБАР ҚИЛАДИ

БЕШ ЙИЛЛИК МАРРА ЭГАЛЛАНДИ

БЎКА. Йиғим-теримни ҳар томонлама пухта уюштириб, кунлик пахта тайёрлашда областда карвонбошилик қилаётган район меҳнаткашлари катта меҳнат ғалабасини қўлга киритдилар. Давлатга пахта топшириш беш йиллик плани муддатдан илгари ортиғи билан адо этилди.

Беш йилликнинг ўтган даври мобайнида қабул пунктларига жами 310 минг тоннадан зиёд сифатли хом ашё етказиб берилди. Бундай муваффақиятни қўлга киритишда «Коммунизм» ва «Октябрь 40 йиллиги» колхозларининг азамат пахтакорлари катта ҳисса қўшдилар. Айниқса, «Коммунизм» колхози пахтазорларида бу йил йиғим-терим уюшқоқлик билан олиб борилди. Натижада йиллик план муваффақиятли бажарилди.

Райондаги машъал «Октябрь 40 йиллиги» колхозида ғалаба рапортига имзо чекаётган бригадалар сафи кун сайин кенгайиб бормоқда. Жумладан, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Саид Иброҳимов бошлиқ бригада аъзолари хўжаликда биринчи бўлиб пахта тайёрлаш йиллик халқ хўжалик планини бажардилар. 74 гектар майдоннинг ҳар гектаридан шу кунгача 34 центнердан юқори сортли хом ашё йиғиштириб олинди. Ғолиб коллектив ҳосилдорликни 60 центнерга етказиш учун курашни давом эттирмоқда.

Ленин ордени кавалери Санджаббор Сулаймонов етакчилигидаги 60 центнерчи бригада аъзолари ҳам дастлабки довондан ошдилар. 65 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 34 центнердан хирмон кўтарилиб, халқ хўжалик плани муддатдан илгари бажарилди. Бригаданинг моҳир механик-ҳайдовчиси Сервер Усеинов 195 тонна пахта териб, коллектив ютуғига баракали ҳисса қўшди.

Район хўжаликлари ўн биринчи беш йиллик ҳисобига пахта топширишни қизғин давом эттирмоқдалар. Ҳар куни пахтазорларда 380 дан ортиқ «зангори кема» юксак унум билан ишлаб турибди. Уларнинг бункеридан ўртача 8 тоннадан «оқ олтин» тўкилмоқда.

ҲАММА ПАХТА ТЕРИМИДА

ЧИНОЗ. Аҳолини пахта йиғим-теримига оммавий сафарбар этишда район партия комитети катта ташкилий ишларни амалга оширмоқда. Теримда қатнашаётган кишилар сони кун сайин кўпайиб бораётир. Масалан, ўтган куни жами 7800 киши теримда фаол иштирок этди. Уларнинг ғайрат-шижоатлари билан 414,2 тонна пахта терилди. Ҳар бир теримчининг кунлик ўртача кўрсаткичи 53 килограммни ташкил этди.

Киров номли ва Охунбобоев номли колхозларда машина теримига алоҳида эътибор берилаётир. Ўтган куни Киров номли колхоз пахтазорларига 16 терим агрегати олиб чиқилди ва улар кучи билан 104 тонна пахта терилди. Машҳур пахтакор, моҳир механизатор, икки марта Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Турсуной Охунова механик-ҳайдовчилар мусобақасида пешқадамлик қилаётир. У ўтган куни ўз агрегати бункеридан 29 тонна дурдона тўкиб, энг юқори кўрсаткичга эришди. Т. Охунованинг шу кунгача терган пахтаси 180 тоннадан ошди.

ТАШАББУСКОР БРИГАДА КАРВОНБОШИ

БЕКОБОД. Ленин номли колхоз пахтакорлари кунлик ўсишда юқори суръатларга эришмоқдалар. Ўтган куни қабул пунктларига 436 тонна «оқ олтин» топширилди. Бу йиллик планнинг 6,82 процентини ташкил этади.

Айниқса, Адолат Рўзиматова бошлиқ ташаббускор бригада коллективи йиғим-теримда намуна кўрсатаётир. Ўтган куни ташаббускор коллектив йиллик планнинг 10 проценти миқдорида пахта тайёрлади. Суюнбой Турсунов, Мавлуда Эгамназаровалар ўз агрегатларини юксак унум билан ишлатиб кунига хирмонга 16 — 17 тоннадан пахта тўкмоқдалар.

МАЖБУРИЯТ ҲИСОБИГА

ПИСКЕНТ. Охунбобоев номли колхознинг Қ. Қаршибоев бошлиқ бригадаси коллективи давлатга социалистик мажбуриятлари ҳисобига пахта топширишни бошлаб юборди. Улар ҳозиргача 100 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 32 центнердан ҳосил йиғиштириб олишди.

Пахта тайёрлаш планининг қисқа муддатда бажарилишида механик-ҳайдовчилар О. Иброҳимов ва М. Шабановларнинг ҳиссаси айниқса катта бўлди. Уларнинг ҳар бири ҳозирнинг ўзида «зангори кема»лари бункеридан 100 тоннадан пахта тўкди.

КПСС XXVI съезди шарафига авж олган социалистик мусобақага қўшилган илғор бригада пахтакорлари ҳосилдорликни 45 центнерга етказиш учун курашни давом эттиришмоқда.

ТЕРИМЧИЛАР МАМНУН

ҒАЛАБА. Ҳозирги кунларда район маданият бўлими томонидан ташкил этилган агитбригадани тез-тез пахтакор ва механизаторлар ҳузурида учратиш мумкин. Бадиий ҳаваскорлик коллективлари, лектор ва пропагандистлардан иборат агитбригада коллективи йиғим-терим илғорларига концертлар қўйиб бераётирлар, улар ўртасида лекция ва суҳбатлар ўтказишяпти.

Район савдо ходимлари ҳам пахтакор ва механизаторларга хизмат кўрсатишни яхши йўлга қўйишган. Улар белгиланган график бўйича хўжаликлар дала шийпонларида савдо қилишяпти. Матлуботчилар дала меҳнаткашларидан олдиндан олинган буюртмаларни ҳам бажаришади.

«Политотдел» колхозида кўпмингкилограммчилар ҳаракати кенг қулоч ёйган. Хўжалик 8-бригадасининг чевар теримчиси Зокира Сулаймонова мавсумда 8 тонна пахта териб беришга аҳд қилган. У кунига 140—150 килограммдан «оқ олтин» тераётир. Суратда: кўпмингкилограммчи З. Сулаймонова.

*

Илёс Айвазов ва Имомали Ғанибоевлар Ғалаба районидаги «Москва» колхозининг илғор механик-ҳайдовчиларидир. Улар бу йилги мавсумда «зангори кема»лари билан 200 тоннадан пахта териб бериш мажбуриятини олганлар. Дала гвардиячилари фидокорона меҳнат қилиб, кунига 10—12 тоннадан пахта теришга эришишмоқда.

А. Абалян фотолари.

ТУРСУНОЙЧИ ҚИЗ

МАҚСУДА қўшни Чиноз районидаги Киров номли колхознинг машҳур механизатори, икки марта Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Турсуной Охунова бошлиқ бригадаси базасида хотин-қиз механик-ҳайдовчилар мактаби очилганидан хабар топди-ю, оромини йўқотди. Унинг ёш кўнглида эрта уйғонган турсунойчи бўлиш, қудратли «зангори кема»ни бошқариш истаги янада алангаланди.

Ота-онасининг рухсатини олган қиз эртасигаёқ колхоз правлениесининг йўлланмаси билан турсунойчилар мактабига ўқишга кирди.

Ҳаш-паш дегунча, ярим йил ҳам ўтиб кетди. Турсунойчилар мактабини муваффақиятли тугатган Мақсуда қўлда механик-ҳайдовчилик гувоҳномаси билан қадрдон колхозига қайтди. Унга япянги 14-ХВ-2,4 терим машинасини ишониб топширишди.

Қудратли терим агрегатини мустақил бошқариб, илк бор пахтазор денгизига олиб чиққан қизнинг ҳаяжонини кўрсангиз эди. Агрегат бир маромда гуриллар, чаноқлардаги беҳисоб пахталар шпинделдан ўтиб, «пўлат этак»ка капалакдек ёғиларди.

— Ҳадемай, бункер тўлади,— ҳаёлидан ўтказди қиз. — Камида 300 килограмм чиққанда-ям, уч теримчининг эрталабдан кечгача терган пахтаси деган сўз-а! Ҳали кечгача 10—12 бункердан ошади. Мана, сизга машинанинг қудрати!

Мақсуда мустақил иш бошлаган, терим агрегатини далага олиб чиққан дастлабки мавсум чакки якунланмади. «Зангори кема»си бункердан хирмонга 80 тонна «оқ олтин» тўкди.

Янгийўл районидаги Назарали Ниёзов номли колхоз заршуносларининг ўнинчи беш йиллик сўнгги йилидаги режалари катта. Улар жонажон партиямиз XXVI съезди шарафига гектаридан 40 центнердан хирмон кўтариб, она-Ватанга 3300 тоннадан зиёд «оқ олтин» армуғон этишга аҳд қилганлар. Ана шу улкан мақсад йўлидаги курашда азамат дала гвардиячилари пахтакорларга чинакам таянч бўлмоқдалар. Улар колхоз далаларининг баланд пастликлардан иборатлигига қарамай, ҳосилнинг 70 процентини «зангори кема»лар ёрдамида териб олишга бел боғлашган.

Колхоз пахтазорларида 10 дан ортиқ «зангори кема» жавлон урмоқда. Улардан бирини турсунойчи механизатор Мақсуда Тўхтаева бошқараётир.

— Бу йил — қутлуғ йил, — дейди капитан қиз.— Жонажон партиямиз XXVI съезди шарафига бункердан камида 100 тонна дурдона тўкишга аҳд қилганман. Ҳамқишлоқларим, ҳамкасбларим олдида берган ана шу сўзимнинг устидан, албатта, чиқаман.

М. ПЕЙСЕНОВ.

ХИЗМАТДАМИЗ

ДЕҲҚОН БИЛАН ЁНМА-ЁН

Пахтакор ва механизаторлар тушликка чиққанларида дала шийпони олдига Ўрта Чирчиқ районидаги «Свердлов номли колхоз агитбригадаси» деб ёзиб қўйилган машина келиб тўхтади. Дала меҳнаткашлари тушлик қилиб бўлишгач, шийпонда музика овозлари тарала бошлади. Куй қўшиққа, қўшиқ рақсга уланди.

Колхоз клуби қошида ташкил этилган агитбригада бадиий ҳаваскорларининг концертини завқ билан томоша қилган пахтакорлар янги куч-ғайрат билан ишга киришишди.

Ҳозир район хўжаликларида етти агитбригада пахтакор ва механизаторларга хизмат кўрсатяпти. Улар пахта терими бошлангандан буён «Северний маяк», «Ленин йўли», Терешкова номли, Ким Пен Хва номли колхозлар пахтакор ва механизаторларига концертлар қўйиб беришди.

Областимизнинг барча районларида ҳам агитбригадалар ташкил этилган. Ҳозир уларнинг сони 50 дан ошди. Сентябрь ойи охиригача эса пахтакор ва механизаторларга 100 та агитбригада хизмат кўрсатади.

Область маданият бошқармаси томонидан ташкил этилган 700 тадан ортиқ кўчма кутубхона ходимлари ҳам ўз ўринларини пахтазорларда деб билаётирлар. Улар пахтакор ва механизаторларга бевосита иш жойларига сиёсий, бадиий, қишлоқ хўжалик адабиётлари, газета ва журналларнинг янги сонларини етказиб беришмоқда.

ДАЛА ШИЙПОНИДА КИНО

Ҳозирги кунларда етиштирилган мўл ҳосилни қисқа муддатда нес-нобуд қилмай йиғиштириб олиш учун курашаётган пахтакор ва механизаторлар ёнига киночилар келмоқда. Барча районларда пахтакорларга хизмат кўрсатиш учун 66 та кўчма кино иши йўлга қўйилди. Киномеханиклар бевосита дала шийпонларида илмий-оммабоп, ҳужжатли, бадиий фильмлар намойиш этаётирлар.

Оққўрғон районидаги «Ленинобод» колхози аъзолари кўчма кино механиги Абдувонд Оқбоев хизматидан, айниқса, мамнун бўлмоқдалар. У пахтакор ва механизаторлар таклифларини ҳисобга олган ҳолда янги фильмлар намойиш этмоқда. Ғалаба районидаги Энгельс номли колхоз аъзолари эса Ш. Абдусаматовдан хурсандлар. У ҳам пахтакорларга намунали хизмат кўрсатяпти.

М. ЗАРИПОВ.

КЕНГЛИКДАГИ „КЕМА“ЛАР

Бепоён, бири-иккинчисига уланиб кетган пахтазорлар оппоқ. Ғўза тупларида кўкдаги юлдузлардек чақнаб турган миллионлаб оқ нуқралар кўзни қамаштиради. Қишлоқ йўллари бўйлаб елиб бораётган машинадан бу «оқ олтин» чаманзорида сузиб юрган «зангори кема»ларга тез-тез кўзингиз тушади. Қаршингиздан эса лиммо-лим қилиб пахта ортилган 3—4 тадан тележкани тиркаб олган транспорт тракторлари бетўхтов ўтиб туради.

Бу — Бекобод районидаги ҳамма хўжаликларидаги шу кунги манзара.

Катта йўлнинг икки четида ястаниб ётган Ойбек номли совхоз пахтазорларини ҳам терим агрегатларининг овози тутган. Ана, катта пайкалда учта «зангори кема» ёнма-ён боришяпти.

— Бу КПСС XXV съезди делегати Валлами Тўхтабоев бригадаси пахта далалари,— дейди ҳамроҳимиз, совхоз партия комитетининг секретари Шодмон Ўташев: — Машиналарнинг бирини бригада бошлиғининг ўзи бошқараяпти.

Қалин, белга урадиган ғўзалар чаноқлардаги пахта баракасидан хиёл эгилган. Пахталар шундай очилганки, механик-ҳайдовчилар уларни тўкиб юбормаслик учун машиналарини секин илдамлатишади. Ҳозиргина Валлами Тўхтабоев машинаси ўтган эгатлардан одимлаб эканмиз, ғўза тупида ҳам, остида ҳам сочилган ва тўкилган пахтани деярли учратмадик.

Яна бироздан сўнг бригада етакчиси пахтага лиқ тўла бункерни бўшатиш учун уватга чиққанда, у бунинг сабабини тушунтириб берди.

— Бу тўкилган пахтани териш мосламаси бўлган ХНП-1,8 машинаси,— деди у.— Бригадамизда уни биринчи йил ишлатаяпмиз. Менга жуда маъқул тушди. Бу агрегат ғўза тупи остига тўкилган пахтани ҳам териб олиб, ўзи тозалаб, бункерга узатар экан. Шунинг учун машина унуми юқори. Биринчи теримдаёқ ҳар гектар майдондан 30 центнердан пахта йиғиштириб олаяпмиз.

Бироздан сўнг В. Тўхтабоевнинг агрегати яна пахтазорга кирди. Бу пайт учта бўш тележка тиркалган транспорт тракторини елдириб, механизатор Абдуқаюм Ғофуров келиб қолди.

— Пунктдан келаяпсанми?— сўради ундан партком секретари.

— Ҳа, 6 тоннадан кўпроқ пахта топшириб келдим.

Ҳали тушликка бироз вақт бор эди. Уватда эса пахтага тўла яна учта тележка турарди.

— Азаматлар роса ғайрат қилишяпти,— деди Ш. Ўташев.— Валлами Тўхтабоев, унинг ҳамкасблари Ҳидирали Холматов ва Маманазар Қаюмовлар КПСС аъзолари. Улар коммунист деган юксак номни зарбдор меҳнатлари билан оқлашяпти. Бу дала гвардиячиларининг ҳар бири кунига 15 тоннадан пахта термоқда. Шу туфайли бригадада кунига планнинг 15 проценти миқдорида пахта тайёрланаяпти. Бригада коллективи 8 иш кунида — 25 сентябргача дастлабки маррани эгаллаш ниятида. Уларнинг бу сўзларини устидан чиқишларига ҳеч шубҳа йўқ.

Валлами Тўхтабоев бошлиқ бригада коллективи КПСС XXVI съезди шарафига авж олган социалистик мусобақага қўшилиб, ўнинчи беш йилликнинг якуновчи йилида 84 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 62 центнердан «оқ олтин» етиштириш мажбуриятини олган. Адир қўйнида — 62 центнер! Даладаги ҳосилни кўрар эканмиз, бригада аъзолари аҳдларига яраша меҳнат қилганликларига ишонч ҳосил қилдик. Бригадада ҳамма майдонларга ғўза қўш қаторлаб экилган. Шу туфайли ҳосил етилгунга қадар ҳар гектар майдонда ўртача 130 минг тупдан кўчат сақлаб қолинди. Бу тупларнинг ҳар бирида эса 10—12 тадан очилган пахта, 4—5 тадан бўлиқ кўсак санаш мумкин.

Совхоз 1-бўлими идорасига яқинлашар экансиз, узоқдан бино пештоқида ҳилпираб турган Қизил байроққа кўзингиз тушади. Бу ғолиблик байроғи. Бўлим пахтакорлари сўнгги беш кунлик якунига кўра, пахта тайёрлашда социалистик мусобақада ғолиб чиқишган.

— Машиналар терим суръатига қанот бахш этаяпти,— дейди бўлим бошқарувчиси Шукур Хўжаев,— Пахтазорларимизда 9 та терим агрегати ишламоқда. Шу туфайли кунига планнинг 5—6 проценти миқдорида пахта тайёрлаётирмиз.

Беш кунликда шу бўлимнинг Тошмат Мирзаев бошлиқ бригадаси ҳам мусобақа ғолиби бўлиб, вимпел билан тақдирланишди. Бу, биринчи навбатда, механик-ҳайдовчилар Кенжа Мирзаев, Ортиқ Дастанов, Амри Ҳолиқовларнинг фидокорликлари самараси. Улар «зангори кема»ларини бетўхтов ишлатиб, «оқ олтин» хирмонини юксалтиришга салмоқли ҳисса қўшишмоқда.

1-бўлимнинг 2-бригадаси бошлиғи Нурмурод Нуралиев бу беш кунликда улар ҳам бўш келмасликларини айтди.

РЕПОРТАЖ

Ҳа, бу дала гвардиячиларининг ҳам шашти баланд эди. Пахта териш машиналаридан бирини бошқараётган Тенглаш Ҳамроев совхознинг энг моҳир механик-ҳайдовчиларидан бири. Ўтган йили у «зангори кема»си бункеридан хирмонга 160 тонна пахта тўккан. Бу йил эса 200 тонна «оқ олтин» териб бериш мажбуриятини олган. Ёш механик-ҳайдовчи Сафар Нуралиев ҳам тажрибали ҳамкасбидан ортда қолмаслик учун астойдил ҳаракат қиляпти.

Машиналар уват томон яқинлашар экан, улар бункерига ёғилаётган пахтани кўриб кишининг завқи ошади. Аммо, қозонда бўлса чўмичга чиқади-да! Бу бригада пахта далалари Туров паст текислигининг шундоққина биқинида—Қолгансирда жойлашган. Қолгансир — Сирдарёнинг эски ўзани дегани. Собиқ тўқай ва қамишзорлар ўрнидаги бу «оқ олтин» кони бригада пахтакорларининг юксак маҳоратидан далолат берарди. Улар ўнинчи беш йилликнинг сўнгги йилида 100 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 45 центнердан хирмон кўтаришга бел боғлашган.

Ҳозир совхоз бешта бўлимининг ҳаммасида, барча бригадаларда терим энг авжига чиққан пайт. 2310 гектар майдонни эгаллаган кенгликларда 50 «зангори кема» эрта тонгдан ярим кечгача бетўхтов ишлаяпти.

— Бу йил давлатга 6900 тонна пахта топшириш бўйича планни СССР Конституцияси куни — 7 октябргача бажариш тадбирларини белгилаб олганмиз,— дейди совхоз директори Сафар Жўраев.— Бу биринчи навбатда механик-ҳайдовчиларимиз ғайратига, маҳоратларига боғлиқ. Шунинг учун машина теримини уюшқоқлик билан ўтказиш, механик-ҳайдовчилар моддий манфаатдорлигини оширишга алоҳида эътибор бераётирмиз.

Хўжаликда бешта терим-транспорт отряди ташкил этилган. Машина теримини поток усулида йўлга қўйиш учун ҳар бир «зангори кема»га учтадан тележка ажратилган. 24 транспорт трактори машинада терилган пахтани пешма-пеш қабул пунктларига етказиб турибди. Терим-транспорт отрядлари составидаги 10 та кўчма устахона ва бешта заправка машинаси «зангори кема»ларнинг юксак унум билан ишлашини таъминламоқда.

Совхозда механик-ҳайдовчилар моддий манфаатдорлигини оширишнинг диққатга сазовор тадбири ишлаб чиқилиб, амалга оширилмоқда. Унга кўра, 1 тонна пахта терган механик-ҳайдовчига 15 сўм иш ҳақи тўланади. Лекин, бу миқдорда ҳақ олиш учун механик-ҳайдовчи машина терими пайтида бир гектар майдонга 200 килограммдан кўп пахтани тўкиб юбормаслиги лозим. Агар ерга тўкилган пахта миқдори 250 килограммни ташкил этса 12 сўм, 300 килограмм бўлса 10 сўм иш ҳақи тўланади. Бу механик-ҳайдовчиларнинг машинада сифатли пахта теришлари учун моддий манфаатдорликларини оширишга хизмат қилмоқда. Ҳар бир пайкал машина терими тугаллангандан сўнг совхоз бош агрономи, халқ контроли группаси раиси, бўлим агрономларидан иборат сифат комиссияси томонидан акт билан қабул қилинади. Унда ҳар гектар майдонда ерга тўкилган пахта миқдори аниқ кўрсатилади. Шунга қараб механик-ҳайдовчиларга иш ҳақи тўланяпти.

Хўжаликда бўлимлар ва бригадалараро, механик-ҳайдовчилар ўртасида ҳар беш кунда якунланиб бораётган мусобақа ҳам терим суръатини кучайтиришга хизмат қилаётир. Пахтакорлар кун сайин давлатга топшираётган «оқ олтин»лари миқдорини ошириб бораётган эканлар, бу механик-ҳайдовчилар шижоатидан далолатдир. Улар бу йил ялпи ҳосилнинг 80 проценти — 6500 тонна пахтани машиналарда териб беришга қарор қилишган.

Юксак масъулият ҳисси механик-ҳайдовчиларни вақт билан ҳисоблашмай, куч-ғайратларини аямай меҳнат қилишга ундаяпти. Ҳозир ярим кечада ҳам чироқлари билан пахтазорни ёритиб, бетиним ишлаётган машиналарни кўрасиз. Пахта ортган транспорт тракторлари эса эрта тонггача қабул пункти томон ошиқади.

Далварзин кенгликларига ярашган «зангори кема»лар қуввати ва қудрати бу пахта карвонлари оқимини тобора кўпайтирмоқда. Чаноқларда товланиб турган дур-жавоҳирлар бункерлардан тележкаларга, тележкалардан бунтларга жамланиб, «оқ олтин» тоғлари қадди кун сайин, соат сайин ростланиб, юксалиб бораётир.

Э. ЭРНАЗАРОВ,
«Тошкент ҳақиқати»нинг махсус мухбири.

* * *

СЎНГГИ СОАТДА: бу репортаж вёрстка қилинаётган пайтда редакциямизга шундай хушхабар келди. КПСС XXV съезди делегати В. Тўхтабоев бошлиқ бригада пахтакорлари давлатга 270 тонна «оқ олтин» топшириб, планни 10 иш кунида бажаришга эришдилар. Ялпи ҳосилнинг 92 проценти машиналарда териб олинди.

Офарин сизга, аҳдига вафодор пахтакорлар!

«Тошкент ҳақиқати» почтасидан

НАЗИРАНИНГ ШАХСИЙ МАЖБУРИЯТИ

Бўка район Советининг депутати, механизатор Назира деҳқон оиласидан. Акаси, коммунист Аҳмад Тешаев ҳам тажрибали пахтакорлардан. Бир неча йиллардирки, бўз ерда бригадирлик қилади. Ўтган йили бу коллектив мардонавор ишлаб, 85 гектар пахта майдонининг ҳар гектаридан 33,7 центнердан хирмон кўтарди. Бу — Бўка совхозининг 5-бўлимида энг юқори кўрсаткич эди.

Бригада аъзолари бу йил янада улкан марраларни кўзлашган. Улар гектаридан 35 центнердан «оқ олтин» йиғиб-териб олиб, КПСС XXVI съезди ва Ўзбекистон Компартиясининг XX съездини муносиб меҳнат совғалари билан кутиб олиш учун курашяптилар.

Бригадирнинг синглиси Назира Тешаева ёз бўйи барча майдонлардаги ғўзаларга сифатли ишлов бериб, далаларда мўл ҳосил тўпланишига салмоқли ҳисса қўшди. У партиямиз анжумани шарафига шахсий мажбурият ҳам олган. Назира бу мавсум ўз «зангори кема»си бункеридан хирмонга 200 тонна дурдона териб тўкмоқчи.

Х. АСРОҚУЛОВ,
жамоатчи мухбир.

ЖАСОРАТ СОЛНОМАСИ

Улуғ Ватан урушининг бутун оғирликларини ўз бошидан кечирган элимиз тинчликни бениҳоя қадрлайди. Айни бир вақтда ўша суронли кунларда халқимиз кўрсатган буюк жасорат, матонатни муқаддас билиб қадрлайди. Ватанимиз қаҳрамон ўғлонлари хотирасини дилда мангу сақлайди.

«Ўзбекистон» нашриёти яқинда халқ жасоратини мадҳ этувчи яна бир қатор китобларни чоп этди. Масалан, шоир Назарматнинг «Жўрлар баланд сайрайди», журналист Тўлқин Рустамовнинг «Мангу жасорат» ва Мажид Самадовнинг «Карим партизан» китоблари ана шулар жумласидандир. Бу янги китобларда ўзбек халқи фарзандларининг Улуғ Ватан уруши жангларида фашист босқинчиларга қарши олиб борган қаҳрамонона курашлари, беқиёс матонатлари зўр илҳом билан тараннум этилади.

У. ЮСУПОВ,
«Ўзбекистон» нашриёти ходими.

ИЛМИЙ-АМАЛИЙ КОНФЕРЕНЦИЯ

ЯҚИНДА Чирчиқ шаҳрида травматолог ва жарроҳларнинг область илмий-амалий конференцияси бўлиб ўтди. Унда область шаҳар ва районларидан келган шифокор мутахассислар қатнашишди. Конференцияни Тошкент область соғлиқни сақлаш бўлимининг мудири Б. У. Тошбеков кириш сўзи билан очди.

Конференцияда шикастланган беморга амбулатория ва поликлиника ёрдами кўрсатишни яхшилаш ҳақидаги доклад тингланди. Йиғилишда сўзга чиққан Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган фан арбоби, профессор О. Ш. Шокиров, медицина фанлари доктори У. С. Исломбеков, медицина фанлари кандидатлари Т. Н. Шермуҳамедов, Т. О. Ҳасанов, А. Я. Семенюта ва бошқа ўртоқлар шикастланиш сабаблари, уларнинг олдини олиш, суяк синганда уни янгича усулда даволаш хусусида гапирдилар.

Маълумки, шикастланишни даволашдан кўра унинг олдини олиш биринчи галдаги вазифадир. Шу боисдан илмий-амалий конференцияда ишлаб чиқариш, турмуш, йўл ва транспорт шикастланишлари, айниқса, болалар ўртасидаги шикастланишларнинг олдини олишда шифокорлар, педагоглар, ГАИ ходимлари олдида турган муҳим ташкилий ва амалий вазифалар алоҳида уқтириб ўтилди.

80 дан ортиқ травматолог-врач ва жарроҳ иштирок этган мазкур йиғилиш даволаш ишларига амалий ёрдам беришига умидвормиз.

Т. ҲАСАНОВ,
медицина фанлари кандидати.

Ўлкамизда совет музикаси Бутуниттифоқ фестивали бошланди. Иттифоқимизнинг турли шаҳарларидан келган санъат усталари ўз маҳоратларини намойиш қилмоқдалар. Суратда: азиз меҳмонларни кутиб олиш пайти.

А. Абалян фотоси.

ФЕСТИВАЛЬ КАЛЕНДАРИ

ЎЗБЕКИСТОНДА совет музикаси Бутуниттифоқ фестивали бошланди. Катта санъат байрами кунлари пойтахтимиздаги ва республикамизнинг кўпгина шаҳарларидаги концерт залларида турли музика коллективларининг хилма-хил чиқишлари бўлади. РСФСР Халқ артисти Владимир Федосеев раҳбарлигидаги Марказий телевидение ва Бутуниттифоқ радиосининг катта симфоник оркестри «Баҳор» концерт залида, СССР халқ артисти Юрий Силантьев бошчилигидаги Марказий телевидение ва Бутуниттифоқ радиосининг эстрада-симфоник оркестри «Санъат саройи»да, СССР халқ артисти Борис Покровский раҳбарлигидаги Москва камер музика театри Я. М. Свердлов номли концерт залида ўз маҳоратларини намойиш қиладилар.

Шунингдек, Москва камер хори Чирчиқ, Олмалиқ шаҳарларига, Давлат академик Шимолий рус хори Бекобод шаҳрига ташриф буюрадилар. РСФСРда хизмат кўрсатган санъат арбоби, СССР Давлат мукофоти лауреати Карен Хачатурян Чирчиқ, Доғистон АССР халқ артисти Ширвони Чалаев Янгийўл, РСФСРда хизмат кўрсатган санъат арбоби Павел Аедоницкий Янгиобод шаҳарларида бўладилар. Владимир Чернушенко раҳбарлигида М. И. Глинка номидаги Ленинград давлат академик капелласи «Баҳор» концерт залида, СССР композиторлар союзи квартети Тошкент давлат консерваториясида томошабинларни хушнуд қиладилар.

Ўзбекистонда «Совет музикаси Бутуниттифоқ фестивали» 2 октябргача давом этади.

Чет эл янгиликлари

МЕҲНАТ КУНЛАРИ

ВАРШАВА, 24 сентябрь. (ТАСС). Польша коммунистлари ва меҳнаткашлари аниқ ишлаб чиқариш маромн вазиятида планларни тўла ва ошириб бажаришни ўзларининг бош вазифалари деб билмоқдалар. Бу вазифанинг бажарилиши республикада рўй берган мураккаб иқтисодий аҳволдан қутулишнинг аниқ йўлидир.

Польша матбуоти ПХР ишчилар синфининг социал-иқтисодий аҳволни стабиллаш, вужудга келган қийинчиликларни бартараф қилиш соҳасида сарфлаётган куч-ғайратлари тўғрисидаги хабарларни эълон қилмоқда.

«Жолнеж вольности» газетасининг уқтириб ёзишича, иқтисодий қийинчиликларни бартараф қилиш учун бутун халқ зўр куч-ғайрат сарфлаши керак. Бу жараён осойишта ўтади, деб ўзини ўзи алдашдан маъно йўқ, деб ёзади газета. Социализмга қарши позицияларда туриб ҳаракат қилаётган кишилар бу жараёнга халақит беришлари турган гап. Шу сабабли ҳозирги вазиятдан ўзларининг сиёсий мақсадлари йўлида фойдаланиб қолишга уринаётган халқ Польшасининг барча душманларига қарши кескин курашиш зарур, деб таъкидлайди газета. «Ҳар бир ташаббус ҳисобга олиб борилсин. Ҳозирги меҳнат гражданлик масъулиятининг мезони бўлиб хизмат қилади», — деб уқтиради ПБИП Марказий Комитетининг органи «Трибуна люду» газетаси.

ЭРОН—ИРОҚ МОЖАРОСИ

БАҒДОД, 24 сентябрь. (ТАСС). ИНА агентлигининг бу ерда тарқатган ҳарбий ахборотида айтилишича, Ироқ қўшинлари Эрон территориясига 15 километрдан кўпроқ кириб бориб, Қасри-Ширин, Самар, Сари-Поли-Зоҳаб ва Меҳран шаҳарларини ишғол қилдилар. Илғор қисмлар Аҳваз билан Хуррамшаҳр ўртасидаги катта йўлни тўсиб қўйдилар. Эрон армиясининг Ободон ва Хуррамшаҳр шаҳарларидаги қисмлари қуршаб олинди, деб уқтирилади ахборотда. Ироқ ҳарбий ҳаво кучлари Ободондаги дунёда энг катта нефтни қайта ишлаш комплексига зарбалар урди. Ироқ авиацияси Эрондаги аэродромларга ва ҳарбий базаларга ҳужум қилди.

ПАРИЖ, 24 сентябрь. (ТАСС). Эрон пойтахтидан бу ерга етиб келган хабарларга кўра, Ироқ қўшинлари Хуррамшаҳр ва Ободон шаҳарларини қуршаб олганлиги тўғрисидаги хабарларни Форс агентлиги қатъийи рад қилди.

Теҳрон радиосининг хабар беришича, Ободондаги нефтни қайта ишлаш комплексини бомбардимон қилиш вақтида аммиак тўлдирилган резервуар портлаган, хавфсизлик мулоҳазалари билан заводнинг иши тўхтатиб қўйилган.

Франс Пресс агентлигининг хабар қилишича, Эрон парламентининг раиси Хошими — Рафсанжани уруш ҳаракатларининг кучайиши «Қўшма Штатлар катта фитнасининг бир қисми», деб айтди.

Бугун «Юманите» газетасининг қайд этишича, АҚШ ўзининг «бетарафлиги» тўғрисида берган баёнотига қарамай, Форс кўрфази районидаги воқеаларга ҳарбий йўл билан аралашишга зўр бериб тайёргарлик кўрмоқда. «31 кемадан иборат армада, деб ёзади газета, — кўрфаз атрофида кезиб юрибди, Америка маъмурияти эса аралашиш учун катта кучларни жанговар шай ҳолатга келтиришга ошиқмоқда».

НЬЮ-ЙОРК, 24 сентябрь. (ТАСС). Бу ерда Эрон—Ироқ можароси муносабати билан БМТ Хавфсизлик Кенгаши аъзоларининг шошилинч норасмий маслаҳатлашувлари бўлиб ўтди. Тарқатилган баёнотда иккала давлат ўртасидаги муносабатларнинг кескин ёмонлашуви, уруш ҳаракатларининг кенгайиб бораётганлигини ҳозирнинг ўзидаёқ одамларнинг қурбон бўлишига ва кўпгина моддий зарар етказилишига олиб келганлиги янада таҳликали тус олиши ҳамда халқаро тинчлик ва хавфсизликка катта таҳлика солиши мумкинлиги муносабати билан ташвиш изҳор этилган.

Сальвадордаги ҳарбий граждан хунтаси геноцид ва қуролсизланган аҳолини оммавий ўлдириш сиёсатини давом эттирайтир. Бир номойндаларнинг берган маълумотларига қараганда, мамлакатда шу йилнинг бошидан буён 6 минг киши ўлдирилган. Суратда: кўчаларда ватанпарварлар ҳибсга олинмоқда.

Пренс Латин—ТАСС фотоси.

АФСОНА АСОСИДА БАЛЕТ

Ўзбек адабиёти тарихида муҳим ўрин тутган «Тўмарис» афсонаси минг-минглаб китобхонларга яхши таниш. Бу асар ўзининг ғоявий-бадиий хусусияти билан катта тарбиявий аҳамият касб этади.

Халқ оғзаки ижодиётининг бу ноёб намунаси яқин орада ўзининг саҳнавий талқинини топади. Кўплаб йирик музика асарларининг муаллифи сифатида республикамизда кенг танилган истеъдодли композитор Улуғбек Мусаев шу машҳур афсона асосида янги балет яратди.

Довюрак аёлнинг қаҳрамонлиги мадҳ этилган мазкур асар ёрқин музика лавҳалари ва саҳна ҳаракатлари билан ҳам эътиборга сазовордир. «Тўмарис» балетини Алишер Навоий номидаги Ўзбек Давлат академик Катта опера ва балет театри ижодий коллективи тайёрлашга киришди.

А. АЛИЕВ.

● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ

МУСОБАҚАЛАР, УЧРАШУВЛАР

ФУТБОЛ

Мамлакат чемпионати олий лигаси қатнашчилари 24-тур ўйинларига якун ясадилар. Пешқадам Киев динамочилари Краснодарда «Кубань» билан бўлган ўйинни 1:1 ҳисобида durang қилишган бўлса, иккинчи ўринни эгаллаб турган «Спартак» ўз майдонида Минск динамочиларини қабул қилиб, 2:1 ҳисобида ғолиб келди.

«Пахтакор» Донецк шаҳрида «Шахтёр» билан учрашди. Мезбонлар 2:1 ҳисобида ғалаба қозондилар. Шу турнинг қолган ўйинлари қуйидаги натижалар билан тугади. «Локомотив» — «Арарат» 1:3, «Черноморец» — «Нефтчи» — 0:1, «Динамо» (Москва) — «Торпедо» — 1:1, СКА (Ростов) — «Динамо» (Тбилиси) — 0:1.

ШАХМАТ

Мастерликка номзодларнинг республика турнири финишга яқинлашмоқда. Мана салкам 1 ойдирки, 20 шахматчи спорт мастери талабини бажариш ҳуқуқини берадиган турнирга учта йўлланма олиш учун баҳс юритмоқдалар. Мусобақалар тугашига уч тур қолди. Стартда чирчиқлик М. Салтаев пешқадамликни қўлга олган эди. Бироқ, кейинги ўйинларда кетма-кет мағлубиятга учраб, мавқеини бериб қўйди. Тошкентлик И. Адамбоев билан И. Фомин 11,5 тадан очко тўплаб олдинда боришмоқда.

ШАШКА

Ўзбекистон XXIV чемпионати қатнашчилари масофанинг учдан икки қисмини босиб ўтишди. Бу оралиқда халқаро мастер, Ўзбекистоннинг бир неча бор чемпиони С. Давидов ҳаммадан яхши натижа кўрсатди. Унинг ҳисобида 8 имкониятдан 7 та очко бор. Спорт мастери С. Гуляев 5,5, В. Александров билан В. Раппопортлар 5 тадан очко тўплаб, совринли ўринларга даъвогарлик қилмоқдалар.

ИЧТЕРЛАМА — ХАВФЛИ, ЮҚУМЛИ

ШИФОКОР МАСЛАҲАТИ

Ичтерлама дунёнинг ҳамма мамлакатларида учраб турадиган юқумли касалликдир. Бу касалликка кишилар ёзнинг иккинчи ярмида ва куз ойларида кўпроқ чалинадилар. У хавфли, юқумли ичак касаллиги бўлиб, болаларда ҳам, катталарда ҳам учраши мумкин. Ичтерлама — қорин тифи микроблари бошқа микроблар сингари жуда майда бўлганлигидан оддий кўзга кўринмайди, уларни микроскоп билангина кўриш мумкин.

Бу микроблар ташқи муҳит шароитларига анча чидамли бўлиб, 60 даража иссиқда 1 соатгача, қуёш нурида бир неча соатгача, мева-сабзавотларда уларнинг намлиги, нордонлиги, ёруғ ёки қоронғи жойда турганлигига қараб бир кундан 20 кунгача, дарё, ариқ сувларида бир ойгача, сутли овқатларда эса 4 ойгача тирик сақланиши мумкин.

Қорин тифи микроби фақат шу касаллик билан оғриган бемордан ёки ўзи касал бўлмаган-у, аммо организмида қорин тифи микроблари бўлган кишидан ўтади. Шундан кейин у турли йўллар билан озиқ-овқатга, сувга тушиб, бошқа кишиларга юқади ва касалликка сабаб бўлади.

Бемор киши касалликнинг дастлабки кунларидан то соғая бошлагунча юқумли ҳисобланади. Шунинг учун, у дарддан бутунлай фориғ бўлгунга қадар касалхонада даволаниши керак.

Қорин тифи сабзавот ва кўк меваларни ювмасдан ейиш натижасида ҳам юқиши мумкин. Бунга сабаб шуки, сабзавот экинларига ўғит қилиб солинадиган гўнгда турли микроблар қаторида тиф микроблари ҳам бўлади.

Касалликнинг тарқалишига пашша, ифлос сув ҳам сабаб бўлади. Беморнинг ёки бацилла ташувчининг кийим-кечаги ёки беморнинг туваги ариқда ювилса, сув ифлосланади. Бундай сувни қайнатмасдан ичиш ёки шу сувда идиш-товоқларни ювиш натижасида кишига касаллик юқади. Бундан ташқари қорин тифи ифлос сувда чўмилганда ҳам юқиши мумкин.

Касаллик ҳар кимда ҳар хил, яъни енгил, ўртача ва оғир бўлиб ўтиши мумкин. Биз фақат ўртача ўтадиган касалликнинг белгилари устида тўхтаймиз. Бунда яширин даврнинг охирига келиб, беморнинг боши оғриб, дармони қурий бошлайди. Касаллик авж олган сайин ҳарорат кўтарилади ва охири кечаю-кундуз 39—40 даража бўлиб туради. Ҳароратнинг ошиб бориши билан беморнинг аҳволи ҳам кундан-кунга оғирлашиши мумкин, у тобора дармонсизланади, оёқ ва белида оғриқ пайдо бўлади, иштаҳаси тамомила йўқолади. Шу даврда беморнинг лаблари пўрсиллаб, қақраб кетади, баъзан ёрилади, қимирлаши ҳам қийин бўлиб қолади. Касалликнинг 8—9 кунидан бошлаб, беморнинг баданида, кўпинча қорин терисида майда-майда тошма пайдо бўлади. Тиф тошмалари пушти рангли, думалоқ бўлиб, мошдек келади. Тошмалар кўп тошмайди. Беморнинг қорни пайпаслаб кўрилганда ўнг ёнбоши безиллаб оғрийди.

Касалликнинг тўртинчи ҳафтасидан бошлаб беморнинг ҳарорати эрталаб бир оз пасаяди, лекин кечқурунлари яна баланд кўтарилади, сўнгра аста-секин пасая бошлайди. Шу билан беморнинг умумий аҳволи яхшиланади, иштаҳаси очилади, баданидаги тошмалар йўқолади. Лекин бемор бу вақтда анча озган, одатда сочи ҳам бир оз тўкилиб кетган бўлади.

Қорин тифида асосан, ингичка ичак касалланади. Унинг шиллиқ пардаларида яралар пайдо бўлади. Бундай дардга касалхонадагина яхши даво қилиш имкони бор. Чунки бемор доим врач назоратида бўлади, тегишли дори-дармон ўз вақтида берилади ва парҳез буюрилади, шу билан бирга ундаги юқумли дард бошқаларга юқтирилмайди.

Қорин тифининг олдини олишда тозалик катта роль ўйнайди. Ҳар бир киши ўзини, уйини озода тутса унга касаллик юқмайди. Қўлларни овқатдан олдин ҳар сафар совунлаб ювиш керак. Мева ва сабзавотларни қайнатилган сувга ёки водопровод сувига яхшилаб ювгандан кейингина истеъмол қилиш тавсия этилади. Водопровод кранлари, ариқ, анҳор бўйига ахлат тўкишга мутлақо йўл қўймаслик лозим.

Озиқ-овқат маҳсулотлари билан савдо қиладиган тармоқларда, ошхона, сув будкаларида ва болалар муассасаларида ишлайдиган кишилар тозаликка қатъий риоя қилишлари керак.

Юқорида айтганимиздек, пашша қорин тифининг тарқалишига асосий сабаблардан биридир. Уй ичига пашша ўлдирадиган заҳарли қоғоз қўйиб қўйиш керак, шунингдек, овқат қолдиқларини ва овқатдан бўшаган идиш-товоқни дарров йиғиштириб олиш, тозалаб ювиш керак. Озиқ-овқат, меваларни эса пашша кираолмайдиган шкафда сақлашни маслаҳат берамиз. Бундан ташқари, ҳовли жойни ҳам, тоза, саранжом-саришта тутишни унутмайлик. Шунда пашша кам бўлади.

Уйдан, ҳовлидан чиққан ахлатни ҳар ерга ташлайвермасдан махсус ахлат яшикларига тўкиш зарурлигини яна бир карра эслатиб қўймоқчимиз. Юқумли микробларни ташувчи пашшалар ва бошқа жониворларга қарши хлорли оҳакдан фойдаланиш мумкин.

Юқорида баён этилган санитария-гигиена қоидаларига амал қилинса ва эмлатиш, профилактика ишлари ўз вақтида бажарилса қорин тифидек оғир, хавфли касалликнинг олдини олишга муваффақ бўламиз.

Д. МИРРАҲИМОВА,
Ўзбекистон санитария-гигиена ва касб касалликлари илмий текшириш институтининг илмий ходими.

Реклама ва эълонлар

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА
27, 28 СЕНТЯБРЬ СОАТ 19.30 да

ЯНГИ СПЕКТАКЛЬ

ҲАЙИТМАТ РАСУЛ АСАРИ,
Т. ҲАСАНОВ МУЗИКАСИ

„ХЎЖАЙИН"

(Икки пардали музикали драма)

Саҳналаштирувчи режиссёр — Н. САИДХОНОВ.
Дирижёр — Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист Э. ТОШМАТОВ.
Рассом — Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган санъат арбоби Г. А. ВИЗЕЛЬ.
Хормейстер — К. САЪДУЛЛАЕВ.
Балетмейстер — Ш. АҲМЕДОВ.
Концертмейстер — М. ФУРМАН.
Режиссёр ассистенти — Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист С. ПЎЛАТОВ.
Режиссёр ёрдамчиси — Р. МУҲИДДИНОВА.
Билетлар сотилмоқда.

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА
29, 30 СЕНТЯБРЬ СОАТ 19.30 да
ЕШ ЛИРИК ХОНАНДАЛАР ИЖРОСИДА

КОНЦЕРТ

ҚАТНАШАДИЛАР:
«Марҳабо талантлар» телефестивалининг лауреати Султонпошша УДАЕВА
Солистлар: Олимжон Орифжонов, Турсунали Кенжаев, Маҳамаджон Ҳидиралиев, Комилжон Йўлдошев, Клара Нурматова, Назрулла Исматов, Каримжон Ўрунов, Турғун Маликов.
Билетлар сотилмоқда.

Ўзбекистон ССР Ҳунар-техника таълими давлат комитети
СССР 50 йиллиги номли Тошкент трактор заводи базасидаги
ТОШКЕНТ ШАҲАР 176-ЎРТА ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ
қуйидаги ихтисослар бўйича
ҚЎШИМЧА

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

автослесарь (электрокара ҳайдовчиси ихтисоси билан). Ўқишни битиргач ҳайдовчилик гувоҳномаси берилади. Ётоқхона берилмайди; **электромеханик, электр-газ пайвандчи, саноат ускуналари ремонти бўйича слесарь-механик, техника контроли бўлими контролёри.** Фақат қизлар қабул қилинади. Ўқиш муддати — 3 йил; **универсал фрезерчи.** Ўқиш муддати — 1 ва 3 йил; **силлиқловчи.** Ўқиш муддати — 1 йил. Стипендия тўланади; **электр кўприкли кранларнинг машинисти.** Ўқиш муддати 1 ва 3 йил. Асосан қизлар қабул қилинади. Ўқиш муддати 1 йиллик группаларда стипендия тўланади; **пресслаш ускуналари оператори** (прессчи). Ўқиш муддати — 1 йил. Стипендия тўланади; **синовчи-тракторчи** (механика-йиғув ишлари слесари малакаси билан — ўқишни битиргач ҳайдовчилик гувоҳномаси берилади). Ўқиш муддати — 1 йил; **темирчи.** Ўқиш муддати — 1 йил. Стипендия тўланади; **электр пайвандчи.** Ўқиш муддати — 1 йил; **универсал токарь.** Ўқиш муддати — 1 ва 3 йил; **дурадгор.** Ўқиш муддати — 1 йил.

Билим юртини битирганлар тўлиқ ўрта маълумот ва ихтисос тўғрисида диплом оладилар ҳамда олий ўқув юртларига киришда имтиёзлардан фойдаланадилар.

Ўқувчилар 3 маҳал иссиқ овқат, кийим-бош, махсус иш кийими, эҳтиёжи бўлганлар секция типидаги ётоқхона билан таъминланадилар. Ўқиш даврида ўқувчиларга ишлаб чиқариш практикасидаги иш ҳақининг бир қисми берилади.

Билим юртида яхши жиҳозланган ўқув кабинетлари, устахоналар, спорт зали, бассейн бор. 6 тўгарак ва 11 спорт секцияси ишлайди. Эстрада, духовой ва миллий ансамбллар бор. Ёзги каникул даврида дам олиш учун Чорвоқ сув омбори районида спорт-соғломлаштириш лагери мавжуд.

Ўқиш ўзбек ва рус тилларида олиб борилади.

Қуйидаги ҳужжатлар топширилади: директор номига ариза, автобиография, туғилганлиги тўғрисида гувоҳнома ёки паспорт, маълумоти тўғрисида ҳужжат, турар-жойидан, ота-онасининг иш жойидан ва 286-формадаги медицина справкалари, 3x4 см. катталикдаги 6 та фотосурат, характеристика.

Аризалар соат 9.00 дан 17.00 гача қабул қилинади.

Ҳужжатлар қуйидаги адресга юборилсин: 700117, Тошкент шаҳри, 1-Ташавтомаш массиви.

Телевидение

МАРКАЗИЙ ТЕЛЕВИДЕНИЕНИНГ «ВОСТОК» ПРОГРАММАСИ

9.00 — Время. 9.40 — Гимнастика. 10.05 — Сизга манзур шеърлар. 10.35 — Масхарабоз. Бадиий фильм. 1-серия. 11.45 — ва 15.00 — Янгиликлар. 15.20 — Илмий оммабоп фильм. 15.45 — Жонажон табиат. 16.05 — Кинопрограмма. 16.25 — Бешинчи квартет. 16.55 — Биз билан бирга, биздек, биздан ҳам яхшироқ бажар. 17.55 — Москва ва москваликлар. 18.25 — Концерт. 19.15 — Дунё воқеалари. 19.30 — Мамлакатимиз далаларида. 19.45 — Оркестр ижросида вальслар. 20.10 — Масхарабоз. Бадиий фильм. 2-серия. 21.30 — Время. 22.05 — Интервидение фестивали. 23.10— Дунё воқеалари. 23.25 — Баскетбол. Европа чемпионати.

ЎЗБЕКИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ ПРОГРАММАЛАРИ

I

11.30 — Қирол овга чиқди. Спектакль. 12.30 — Фильм-концерт. 13.00 — Ойни этак билан ёпиб бўлмас. Бадиий фильм. 2-серия. 14.00 — Светофор. 18.05 — Ёшлик. 18.35 — Инсон болаликдан бошланади. 19.05 — Ўсимликларнинг генетик ривожланиши. 19.30 — Ахборот. 19.45 — С. Аҳмад. Уч новелла. 20.30 — Ахборот. 20.50 — Концерт. 21.30 — Время. 22.05—Дунё воқеалари. 22.35 — Концерт.

II

20.05 — Янгиликлар. 20.25— Қуёшли ўлка маршрутлари. 20.55 — Музикалар китоби изидан. 21.25 — Телефильм. 21.55 — Ҳаётга қайтиш. Бадиий фильм. 2-серия. 23.15 — Хоккей. «Бинокор» — «Молот» (Пермь).

ТЕАТР

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 26/IX да **Қизил яйловдаги кўк тулпорлар,** 27/IX да **Нодирабегим,** 28/IX да **Тирик мурда.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 26/IX да **Олтин камар,** 27/IX да **Хўжайин,** 28/IX да **Ур, тўқмоқ** (16.00). **Хўжайин** (19.30).

ЎЗБЕК ДАВЛАТ «ЁШ ГВАРДИЯ» ДРАМА ТЕАТРИДА — 26/IX да **Чандиқлар.**

ЦИРК

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — **«Кулги кечаси». «Интерцирк-80» иштирок этади** (19.30).

«Ташкентводстрой» трестининг 3-кўчма механизациялашган колоннаси қурилиш комитетининг йўқолган
ДУМАЛОҚ ПЕЧАТИ
БЕКОР ҚИЛИНАДИ

Редактор
Н. НАСИМОВ.

БИЗНИНГ АДРЕС: 700000, Тошкент—П. ЛЕНИН кўчаси, 41.

Телефонлар: редактор ўринбосарлари — 335885, 325747, 337916, 325748; масъул секретарь —334808, 325353; секретариат — 325756. БЎЛИМЛАР оммавий ишлар ва хатлар — 334048; партия турмуши — 325778; пропаганда — 325643, саноат, капитал қурилиш ва транспорт — 325749; қишлоқ хўжалиги — 325647; адабиёт ва санъат — 325767; совет қурилиши — 325645; ахборот, спорт ва ҳарбий ватанпарварлик — 325733; фан, маданият ва олий ўқув юртлари — 325553; фотомухбир — 325894.

Р. 02249. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси, Тошкент шаҳри. Индекс 64633. Б. 1696.